

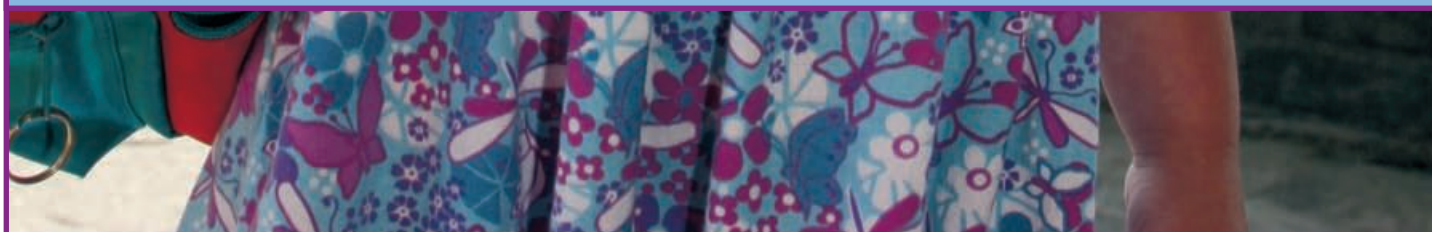

NEDERLANDSE
KATHOLIEKE vereniging van
OUDERS

De vrijwillige ouder in de school

EEN DIGITAAL HANDBOEK VOOR OUDERS

Inhoud

1	De ouder als vrijwilliger	3
1.1	<u>De rol van ouders als vrijwilliger in de school</u>	3
1.2	<u>Vrijwilligerswerk op school</u>	4
2	Rechten en plichten	5
2.1	<u>Wat is de positie van de vrijwilliger binnen de school?</u>	5
2.2	<u>Verklaring omtrent het gedrag (VOG) en vrijwilligerswerk</u>	6
2.3	<u>Vrijwilligers en de Arboregels</u>	7
2.4	<u>Vrijwilligerswerk en een uitkering</u>	8
2.5	<u>Ontheffing sollicitatieplicht voor vrijwilligers met een WW- en WGA-uitkering</u>	9
2.6	<u>Vrijwilligerswerk en asielzoekers</u>	9
3	Structurele vrijwilligersactiviteiten	10
3.1	<u>Incidenteel en structureel vrijwilligerswerk</u>	10
3.2	<u>Lid van een deelraad of themaraad</u>	11
3.3	<u>Lid van de (G)MR</u>	11
3.4	<u>Knutselouder</u>	13
3.5	<u>Leesouder</u>	13
3.6	<u>Luizenmoeder</u>	14
3.7	<u>Overblijfouder</u>	15
3.8	<u>Schoolcontactouder</u>	17
3.9	<u>Verkeersbrigadier</u>	18
3.10	<u>Verkeersouder</u>	21
3.11	<u>Zwemouder</u>	22
4	Klussen op school	23
4.1	<u>Klussen</u>	23
4.2	<u>Lid van de kascontrolecommissie</u>	24
4.3	<u>Schoolschoonmaak</u>	24
5	Vrijwilligers en financiën	26
5.1	<u>Vrijwilligerswerk en geld</u>	26
5.2	<u>Vrijwilligerswerk en de belastingdienst</u>	27
5.3	<u>Tegemoetkoming vervoerskosten van een vrijwilliger met een uitkering</u>	28
5.5	<u>Vrijwillige ouderbijdrage</u>	29
6	5010 vragen	31

1. De ouder als vrijwilliger

1.1 De rol van ouders als vrijwilliger in de school

Stel je eens een school voor zonder ouders. Geen ouders die helpen met het leren lezen. Geen ouders in de ouderraad of oudervereniging die jaar in jaar uit garant staan voor de organisatie van vele festiviteiten, zoals het sinterklaasfeest, de kerstviering en het schoolreisje. Geen ouders voor de medezeggenschapsraad, die constructief meedenken over het beleid van de school. Een school zonder ouders bestaat niet en kan ook niet bestaan. In de jaren negentig is al eens onderzoek gedaan naar het belang van ouderparticipatie in de school. Toen bleek dat scholen maar liefst 8.000 extra beroepskrachten in dienst zouden moeten nemen als ouders geen taken in de school zouden uitvoeren! De actieve ouders hebben dus hun aandeel in het onderwijs. De waardering voor deze actieve bijdrage aan de kwaliteit van de school en het onderwijs is belangrijk. Zonder de hulp van de ouders als vrijwilligers in de school neemt de werkdruk voor de leraren toe en neemt de kwaliteit van het onderwijs af. Alle organisaties van ouders in het onderwijs, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, maar ook verreweg de meeste professionals in de scholen, onderkennen het belang van ouders als partners in de school.

Digitaal handboek

In dit digitale handboek krijg je als (potentieel) vrijwilliger allerlei informatie over de verschillende taken die je in de school van je kind kunt doen. Sommige daarvan hebben een structureel karakter, zoals lid worden van de ouderraad of medezeggenschapsraad. Andere zijn meer incidenteel van aard, zoals helpen klussen of schoonmaken. Ook verschillen ze qua verantwoordelijkheid en tijdsinvestering. Voor allen geldt echter dat ze er aan bijdragen dat de schooltijd van je kind een onvergetelijke wordt en dat de school zich niet beperkt tot alleen het onderwijs, maar ook een levende gemeenschap wordt waar de Amerikaanse slogan: 'It takes a whole village to raise a child' in de praktijk wordt gebracht!

Naast informatie over de verschillende taken die door vrijwillige ouders in de school kunnen worden uitgevoerd, wordt er in dit digitale handboek – voor zover van toepassing – ook aandacht besteed aan zakelijke kwesties zoals vergoedingen, wel of geen belasting, gevolgen voor eventuele uitkeringen en dergelijke.

De NKO hoopt dat dit digitale handboek antwoord geeft op al je vragen over het vrijwilliger zijn in de school van je kind. Mocht dat niet zo zijn, schroom dan niet en stel ons je vragen. Dat kan

iedere schooldag van 10.00 tot 15.00 uur gratis via 0800-5010 (toets eerst 1 voor onderwijs en dan 2 voor de NKO). Of stel je vraag via de website www.50tien.nl (kies voor de button ‘Katholiek onderwijs’). Verder hopen wij dat het vrijwilligerswerk je goed zal bevallen en dat de samenwerking met de kinderen en het personeel van de school plezierig zal verlopen.

1.2 Vrijwilligerswerk op school

Ouders als vrijwilliger

Volgens de Wet op het primair onderwijs (zie artikel 44) moeten basisscholen ouders van leerlingen in de gelegenheid stellen om ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de school en het onderwijs te verrichten. De ouders zijn daarbij gehouden de aanwijzingen van de directeur en het overige onderwijzend personeel op te volgen. De directeur en het onderwijzend personeel blijven namelijk verantwoordelijk voor de gang van zaken.

Op veel basisscholen wordt, bijvoorbeeld, het overblijven – ook wel de tussenschoolse opvang genoemd – door ouders geregeld. Deze ouders doen hun werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van de school en krijgen hiervoor een bescheiden (vrijwilligers)vergoeding. De Wet op het primair onderwijs (zie artikel 45, lid 1) verplicht basisscholen om voor hun overblijfouders een WA-verzekering af te sluiten. De ouders in de medezeggenschapsraad moeten hun instemming geven aan de wijze waarop de school het overblijven wil regelen (zie artikel 13 onder f. van de Wet medezeggenschap op scholen).

Basisscholen zijn dus tot op zekere hoogte verplicht om vrijwilligerswerk van ouders van leerlingen binnen de school te accepteren. De Wet op het voortgezet kent deze verplichting niet. Dat wil echter niet zeggen dat middelbare scholen geen ouders als vrijwilliger mógen inzetten. De medezeggenschapsraad moet instemmen met het beleid dat de school voert met betrekking tot het verrichten van ondersteunende werkzaamheden door ouders (zie artikel 10, onder d. van de Wet medezeggenschap op scholen).

Rechten en plichten van ouders

In zowel het basis-, als het voortgezet onderwijs is een schoolgids verplicht. Deze schoolgids wordt jaarlijks door de school aan de ouders uitgereikt en bevat, ondermeer, de rechten en plichten van ouders. In de schoolgids zal daarom informatie staan aangaande het beleid van de school over de inzet van

ouders bij allerlei hand- en spandiensten. Sommige scholen hebben ook een vrijwilligersreglement waarin alle beleidsregels nader zijn uitgewerkt. Verder kan het voorkomen dat scholen een [vrijwilligersovereenkomst](#) met hun hulpouders afsluiten.

Overige vrijwilligers

Of de school ook andere vrijwilligers dan ouders, zoals opa’s, oma’s, ooms en tantes wil toelaten, hangt van de school af.

Als de school een duurzame relatie wenst aan te gaan met, bijvoorbeeld, een vrijwilligerscentrale, moet ze eerst de medezeggenschapsraad consulteren. Die heeft namelijk volgens de Wet medezeggenschap op scholen (zie artikel 11, onder d.) een adviesbevoegdheid bij het nemen van dergelijke besluiten.

2. Rechten en plichten

2.1 Wat is de positie van de vrijwilliger binnen de school?

Inleiding

Via vrijwilligers, medeburgers die zich vrijwillig inzetten, wordt zeer veel nuttig en onmisbaar werk verzet. Zonder die miljoenen uren die mensen elke week aan vrijwilligerswerk besteden zou er heel wat minder gesport worden, komen kerken in de problemen, krijgen veel mensen geen persoonlijke hulp meer en zou veel werk op school blijven liggen. Kortom het cement waarmee we onze samenleving bij elkaar houden, zou op veel plaatsen ontbreken.

Ouderparticipatie

Ouders vertrouwen het belangrijkste wat zij hebben, hun kind, toe aan de school. Daarom is het niet meer dan logisch dat ouders zich meer dan gewoon betrokken voelen bij de school waarop hun kind zit. Deze betrokkenheid kan specifiek samenhangen met het functioneren van hun kind, zoals helpen bij het leren van de 'tafels', het kind ophalen van school, of het hebben van een tienminutengesprek (tafeltjesgesprek) met de leerkracht. Maar deze betrokkenheid kan ook verder gaan. In dat geval voelen ouders zich ook betrokken bij de groep van hun kind, de school waarop het kind zit of het schoolbestuur waarvan de school deel uitmaakt. Deze 'eigen kind overstijgende

betrokkenheid' wordt ouderparticipatie genoemd. Ouderparticipatie kan zich in allerlei vormen voordoen: een ouder die meegaat met het schoolreisje, een ouder die de mediatheek 'runt', een ouder die als verkeersbrigadier optreedt, een ouder die het overblijven coördineert, een ouder die plaats neemt in het bestuur van de oudervereniging, lid wordt van de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad of toetreedt tot het bestuur van de school.

Positie ouders

Al deze vormen van ouderparticipatie kunnen ook gedefinieerd worden als 'vrijwilligerswerk'. Er is weleens onderzoek gedaan waaruit bleek dat op elke school, ouders gemiddeld zo'n 700 uur actief zijn. Reken maar eens uit aan de hand van het wettelijk minimum (uur)loon van een volwassene, wat de school per schooljaar aan gratis dienstverlening krijgt. Veel scholen geven aan dat vrijwillige ouders onmisbaar zijn. Maar vaak zijn ze afwezig in het jaarverslag. Als de school nieuwe vrijwilligers wil interesseren, dan moet de rol en het belang van vrijwillige ouders zeker in het jaarverslag te lezen zijn. Want zonder cijfers is geen goed vrijwilligersbeleid op poten te zetten en krijgt de positie van ouders geen gezicht. Dit is anders bij ouders die in het bestuur van de oudervereniging (vaak ouderraad genoemd) zitten, of lid zijn van de (G)MR. Ouders in het bestuur van de oudervereniging positioneren zich door het oprichten van een

(in)formele vereniging en ouders in de (G)MR krijgen een steun-
tje in de rug omdat ze zich op de Wet medezeggenschap op
scholen (Wms) kunnen beroepen. In het katholiek onderwijs
zijn scholen meestal samengebracht in een stichting die bestaat
uit een bestuur. In dit bestuur zitten ouders die niet op basis van
de titel 'ouder' in het bestuur zitten, maar vanwege andere
kwaliteiten. Deze ouders worden via het Burgerlijk Wetboek
juridisch gepositioneerd, met name in het stichtingsrecht.

2.2 Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en vrijwilligerswerk

Een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) is een verklaring waaruit blijkt dat uw gedrag geen bezwaar oplevert voor het gevraagde doel, bijvoorbeeld het verkrijgen van een nieuwe baan, maar ook voor het verrichten van vrijwilligerswerk. De VOG is ook wel bekend als 'bewijs van goed gedrag'.

VOG bij vertrouwelijke gegevens, kwetsbare personen en geld

Een VOG kan in diverse gevallen worden gevraagd. Vaak gebeurt dat voor het vervullen van een functie waarbij wordt gewerkt met vertrouwelijke gegevens, kwetsbare personen zoals kinderen, geld of goederen. De organisatie (de school) of het bedrijf waarvoor u gaat werken, kan u dan vragen om een verklaring. Ook als u tijdelijk of als vrijwilliger gaat werken, kan een VOG gevraagd worden.

VOG soms wettelijk verplicht

Voor sommige functies is de VOG verplicht. Zo heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bepaald dat een onderwijzer de verplichting heeft een VOG te overleggen. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft deze verplichting opgelegd aan taxichauffeurs (denk aan leerlingenvervoer!).

Geen wettelijke verplichting VOG

Wanneer er geen wettelijke verplichting voor het overleggen van een VOG is vastgesteld, kan een organisatie of bedrijf zelf bepalen of iemand voor de uitoefening van een bepaalde functie wordt gevraagd een VOG te overleggen. Een bedrijf, instantie of organisatie kan een werknemer of vrijwilliger verplichten een VOG te overleggen.

(Bron: www.postbus51.nl)

Wanneer krijgt u een VOG?

Als uit het onderzoek voor een VOG blijkt dat u geen strafbare gedragingen op uw naam heeft staan, wordt de VOG afgegeven. Als er wel sprake is van strafbare gedragingen, beoordeelt het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG) of deze relevant zijn voor het doel waarvoor de verklaring is aangevraagd. Zo zijn voor het beroep van onderwijzer andere strafbare feiten van belang dan voor de functie van accountant.

Voornemen tot weigeren VOG

Voordat de VOG definitief wordt geweigerd, ontvangt u altijd eerst een voornemen tot weigeren. Daarin staan de redenen van de voorgenomen weigering van een VOG. U kunt schriftelijk, met redenen omkleed, aangeven waarom u vindt dat u de verklaring wel moet krijgen. Wanneer u uw eigen strafrechtelijke gegevens wilt inzien, kunt u een schriftelijk verzoek indienen bij de frontoffice van de Justitiële Informatiedienst. Bij het verzoek moet u een kopie van uw identiteitsbewijs voegen. Bij de dichtstbijzijnde rechtbank kunt u uw strafrechtelijke gegevens inzien, maar u mag ze niet kopiëren. Als u meer informatie wilt, kunt u contact opnemen met de Justitiële Informatiedienst. Als uw VOG geweigerd wordt, kunt u hiertegen bezwaar maken.

Justitieel Documentatiesysteem en VOG

Het COVOG raadpleegt het Justitieel Documentatiesysteem voor het onderzoek naar de VOG. In dit register staan gegevens over de afwikkeling van strafbare feiten, van veroordelingen tot niet vervolgte zaken en transacties. Daarnaast kan het COVOG politie-registergegevens in het onderzoek betrekken en inlichtingen inwinnen bij het Openbaar Ministerie en de Reclassering. De gegevens worden in samenhang gewogen en beoordeeld.

Scherpere regels voor VOG bij werk met minderjarigen

De Minister van Justitie heeft in januari 2007 de regels aangescherpt voor de afgifte van een VOG voor mensen die met minderjarigen willen werken. Personen die in de twintig jaar voor de aanvraag zijn veroordeeld voor een zedenmisdrijf, krijgen geen VOG. Dit geldt ook voor mensen die twee of meer keer in hun leven zijn veroordeeld, of in de tien jaar voor de aanvraag voorkomen in de justitiële documentatie.

(Bron: www.postbus51.nl)

Hoe krijgt u een VOG?

U vraagt een VOG aan door een ingevuld aanvraagformulier in te leveren bij de afdeling burgerzaken van de gemeente waar u staat ingeschreven. U ontvangt dit formulier van de organisatie die u om de verklaring vraagt. Deze moet op het formulier aangeven wat het doel van de aanvraag is. U kunt het formulier ook opvragen bij het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG). Als u het formulier inlevert, moet u een geldig identiteitsbewijs meenemen.

VOG naar uw postadres

De gemeente neemt de gegevens van uw aanvraagformulier over en vult ze automatisch aan met gegevens vanuit de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Het COVOG krijgt deze en geeft de verklaring af namens de minister van Justitie. U krijgt uw VOG binnen op uw postadres.

Beslissing over VOG

Het COVOG beslist namens de minister van Justitie of u een VOG krijgt. Als uw VOG wordt geweigerd, kunt u bezwaar maken volgens de Algemene wet bestuursrecht. Binnen twee tot maximaal vier weken na ontvangst van uw aanvraag, wordt een beslissing genomen. Met vragen over de voortgang van uw aanvraag, kunt u contact opnemen met het COVOG.

Geldigheid VOG

De VOG heeft geen vaste geldigheid.

Kosten aanvraag VOG

Voor het in behandeling nemen van uw aanvraag van een VOG, moet u een bedrag betalen (in 2008: € 30,05). Dit is een vergoeding voor de kosten die de gemeenten en het COVOG maken. U betaalt het bedrag bij inlevering van het aanvraagformulier. De aanvrager betaalt de kosten. Vraagt u de VOG aan voor een sollicitatieprocedure, dan betaalt u de kosten. De organisatie of het bedrijf waarvoor u gaat werken, kan deze kosten later eventueel aan u vergoeden, maar is dat niet verplicht. Als u uw aanvraag rechtstreeks bij het COVOG indient, moet u het bedrag overmaken op rekeningnummer 19.23.27.984 ten name van het Ministerie van Justitie / Dienst Justis / COVOG in Den Haag, onder vermelding van de naam van de aanvrager. Voor een overboeking uit het buitenland heeft u de volgende gegevens nodig: IBAN-code nl80 rabo 0192327984, BIC-code (swiftcode) RABONL2U, Rabobank International in Utrecht.

(Bron: www.postbus51.nl)

2.3 Vrijwilligers en de Arboregels

Vrijwilligersorganisaties hoeven niet aan alle verplichtingen van de Arbowet en het Arbobesluit te voldoen. Zo hoeft er geen risico-inventarisatie en -evaluatie plaats te vinden en hoeven er geen preventiemedewerkers en bedrijfshulpverleners te worden aangesteld. Wel vindt de overheid dat de vrijwilligersorganisatie de plicht heeft om te zorgen voor een veilige werksituatie.

Vrijwilligers blijven eveneens wettelijk beschermd tegen zeer ernstige risico's zoals, bijvoorbeeld, valgevaar en het werken met gevaarlijke stoffen. Ook blijven aanvullende bepalingen voor gezond en veilig werken van kracht voor kwetsbare groepen die extra bescherming nodig hebben, zoals jongeren onder de 18 jaar en vrouwen die zwanger zijn of borstvoeding geven.

Buiten de vrijstelling vallen leden van de vrijwillige brandweer en politie, werknemers die vanuit een uitkering op proef te werk zijn gesteld en betaalde medewerkers van een vrijwilligersorganisatie. Voor hen blijft de Arbowet van toepassing.

Bronnen:

- [Persbericht Nr. 06/37](#) van het Ministerie van SZW van 6-3-2006
- www.postbus51.nl
- [De brief van de Staatssecretaris H.A.L. van Hoof](#) van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal d.d. 6-3-2006.

2.4 Vrijwilligerswerk en een uitkering

Als een vrijwilliger een uitkering heeft, is het aan te raden dat hij of zij het vrijwilligerswerk en de inkomsten daaruit bespreekt met de uitkerende instantie. Elk type uitkering heeft namelijk zijn eigen spelregels en die zijn vaak erg ingewikkeld. In ieder geval moet worden voorkomen dat de uitkerende instantie de vrijwilliger kan verwijten dat er inkomsten zijn verzwegen of dat er door het vrijwilligerswerk sprake was van verminderde beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt of vertraging van het genezingsproces. De vrijwilliger met een uitkering doet er dus verstandig aan om altijd het zekere voor het onzekere te nemen en voor alle vrijwilligersactiviteiten op voorhand toestemming te vragen en alle inkomsten uit vrijwilligerswerk te melden.

Wet Werk en Bijstand

Over de vrijwilligersvergoeding in relatie tot een bijstandsuitkering kunnen wij het volgende zeggen. Volgens het belastingplan 2006 geldt sinds 1 januari 2006 een onbelaste vrijwilligersvergoeding tot maximaal € 4,50 per uur, € 150,- per maand en € 1.500,- per jaar. Maar voor de Wet Werk en Bijstand (WWB) geldt een ander regime. Bijstandsgerechtigden mogen een maximale onkostenvergoeding van slechts € 95,- per maand en € 764,- per jaar ontvangen. Hierop is één uitzondering gemaakt. In het geval dat het vrijwilligerswerk onderdeel uitmaakt van een reïntegratietraject (en dus juist door de sociale dienst of het Centrum voor Werk en Inkomen wordt gestimuleerd als 'opstap' naar betaald werk) geldt ook in de WWB de hoge vrijlating van € 150,- per maand en € 1.500,- per jaar.

Het kan echter ook voorkomen dat gemeenten aan bijstandsgerechtigden een premie geven om hen te stimuleren of te belonen voor getoonde inzet en als tegemoetkoming in hun onkosten. De hoogte van de premie is maximaal € 1.944,- en mag slechts voor twee achtereenvolgende jaren worden gegeven. Ook andere instanties mogen deze premie verstrekken, maar moeten dat dan wel voorleggen aan het college van Burgemeester en Wethouders. De premie heeft geen gevolgen voor de

hoogte van de uitkering. Maar dit verandert als de vrijwilliger al een onkostenkostenvergoeding ontvangt van de organisatie waar hij of zij werkzaam is. In dat geval wordt de premie namelijk wel bij de inkomsten opgeteld.

Verder volgen ook de 'Inkomensvoorziening voor Oudere en/of gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers' (IOAW) en de 'Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen' (IOAZ) de systematiek van de WWB. Dit omdat beide genoemde uitkeringen veel lijken op een bijstandsuitkering.

Overige uitkeringen

Wie een WW-, WIA- of WAO-uitkering krijgt, heeft een algemene informatieplicht bij het UWV. De vaste onkostenvergoeding en de vergoeding van aantoonbare, werkelijk gemaakte kosten worden niet in mindering gebracht op de uitkering. Andere vergoedingen of beloningen voor vrijwilligerswerk worden wel verrekend met de uitkering. In het algemeen geldt dat een uitkeringsgerechtigde door het vrijwilligerswerk nooit de kansen mag verkleinen om terug te keren naar een betaalde baan.

Wie AOW ontvangt mag onbeperkt bijverdienen. Inkomsten van een eventuele partner kunnen echter wel van invloed zijn indien betrokkene een partnertoeslag ontvangt.

Voor mensen met een WW-, WAO- of bijstandsuitkering die vrijwilligerswerk (willen) doen, is het interessant om na te gaan welke mogelijkheden er zijn op het gebied van stimuleringspremies en onkostenvergoeding.

Gemeenten kunnen premies geven aan uitkeringsgerechtigden om hen te stimuleren vrijwilligerswerk te verrichten. De hoogte en voorwaarden voor deze stimuleringspremies verschillen per gemeente. Het beste kunt u bij uw eigen gemeente informeren of u voor een stimuleringspremie in aanmerking komt. De stimuleringspremie wordt niet van uw uitkering afgetrokken.

Bron: 'Cursus overblijven. Handreikingen voor het overblijven in het primair onderwijs' van de NKO

2.5 Ontheffing sollicitatieplicht WW- en WGA-uitkering

Wie geen betaalde baan heeft en (gedeeltelijk) arbeidsgeschikt is, moet tot zijn 65e zijn best doen om (weer) aan het werk te komen. Het verrichten van vrijwilligerswerk ontslaat burgers niet van deze plicht. Wel kan het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) vrijwilligers met een WW- of WGA-uitkering een tijdelijke ontheffing van de sollicitatieplicht geven. Daar zijn de volgende voorwaarden aan verbonden:

- De vrijwilliger verricht gemiddeld minimaal 20 uur vrijwilligerswerk per week;
- Het vrijwilligerswerk moet de kansen van de vrijwilliger op betaald werk vergroten;
- De vrijwilliger is al lang op zoek naar een betaalde baan.

De vrijstelling van de sollicitatieplicht is in principe eenmalig voor een periode van maximaal zes maanden, maar kan met een periode van nog eens maximaal zes maanden worden verlengd. Daarna kan het UWV de periode waarin iemand niet hoeft te solliciteren met steeds een maand verlengen als dat, gezien de bijzondere situatie, redelijk is.

Bronnen:

- Persbericht '[Meer mogelijkheden ontheffing sollicitatieplicht voor vrijwilligers en mantelzorgers](#)', Nr. 06/016 d.d. 19-5-2006 van het Ministerie van SZW.
- Persbericht '[Kabinet verlengt ontheffing sollicitatieplicht voor vrijwilligers en mantelzorgers](#)', Nr. 06/039 d.d. 27-10-2006 van het Ministerie van SZW.

2.6 Vrijwilligerswerk en asielzoekers

Asielzoekers in procedure mogen vrijwilligerswerk doen. De organisaties waarbij deze vrijwilligers hun werkzaamheden verrichten heeft hiervoor geen tewerkstellingsvergunning meer nodig. Wel moeten zij beschikken over een vrijwilligersverklaring van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Het CWI toetst of er echt sprake is van vrijwilligerswerk. Onder vrijwilligerswerk verstaat het CWI: onbetaald werk zonder winstoogmerk dat een maatschappelijk doel dient.

Bron: [Brief](#) van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid mr. J.P.H. Donner aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal d.d. 17-12-2007.

3. Structurele vrijwilligersactiviteiten

3.1 Incidenteel en structureel vrijwilligerswerk

Ouders kunnen de school op allerlei manieren een helpende hand toesteken. Dat kan zowel op structurele als incidentele basis.

Incidenteel

Bij incidentele hulp kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het schenken van koffie en thee tijdens een ouderavond. Of het meehelpen bij de (half)jaarlijkse, grondige schoonmaakbeurt van de school. Op sommige scholen is het de gewoonte dat ouders ten minste één keer per jaar deelnemen aan een activiteit van de klas van hun kind. In een werkgroepje wordt dan, onder leiding van de ouderraad, bijvoorbeeld, het sinterklaasfeest of de kerstviering voorbereid.

Soms beschikken ouders vanuit hun beroep of opleiding over specifieke kennis en vaardigheden waarover de school, de oudervereniging of de medezeggenschapsraad in mindere mate beschikken, maar die wel heel nuttig zijn om de juiste beslissingen te nemen of de juiste dingen te doen. Zo kan een ouder, die

bijvoorbeeld accountant is, de leden van medezeggenschapsraad assisteren met het lezen van de begroting van de school. Een ouder die aannemer of architect is, kan met de school meekijken als er een belangrijke verbouwing wordt gepland. En een ouder die bij een Arbodienst werkt, kan de school en de medezeggenschapsraad adviezen geven met betrekking tot het veiligheids-, gezondheids- en welzijnsbeleid van de school.

Het verrichten van incidenteel vrijwilligerswerk kan dus van grote betekenis zijn voor het goed functioneren van de school. De aanwezige kennis, vaardigheden en talenten binnen de schoolgemeenschap worden dan maximaal benut ten behoeve van het welzijn van de kinderen. Het is dan ook jammer om te moeten constateren dat er van deze vorm van vrijwilligerswerk nog onvoldoende gebruik wordt gemaakt.

Het grote voordeel van incidenteel vrijwilligerswerk is dat het een beperkte, goed in tijd overzienbare, inspanning vergt. Als de klus is geklaard, heeft de vrijwilliger geen verplichtingen meer. Juist in een tijd waarin actieve ouders al overvolle agenda's hebben, is deze vorm van vrijwilliger zijn daarom het meest attractief. Een klus willen deze ouders er misschien nog wel bij doen, het aangaan van langdurige, vaste verplichtingen vergen doorgaans meer beraad en afweging.

Structureel

Gelukkig zijn er op iedere school wel ouders te vinden die, ondanks al hun andere verplichtingen, bereid zijn om zich voor een langere tijd als vrijwilliger aan de school te verbinden. Voorbeelden hiervan van zijn de ouders in het bestuur van de oudervereniging, de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad en de themaraad. Verder zijn overblijf-, lees-, knutsel-, zwem- en contactouders meestal ook minstens één schooljaar actief. In deze rubriek worden al deze vrijwilligersfuncties nader toegelicht.

3.2 Lid van een deelraad of themaraad

Deelraad

De deelraad is een facultatief orgaan. De deelraad is ontstaan om inhoud te geven aan het Wms-adagium: 'medezeggenschap volgt zeggenschap'. Dit adagium 'verplicht' besturen feitelijk tot de oprichting van een deelraad naast de MR indien de zeggenschap zich afsplitst en verplaatst. Bijvoorbeeld: het vmbo zit in een eigen gebouw (los van de rest van de scholengemeenschap havo-vwo) met een eigen directeur zonder medezeggenschap. In dit voorbeeld dient aldaar ook zelfstandige medezeggenschap aanwezig te zijn. Maar dat hoeft niet. In feite is een deelraad een mini-MR voor een deel van de school: het vmbo of de bovenbouw van een school voor primair onderwijs. Voor deelraden gelden bijna dezelfde regels als voor een MR. Op verzoek van de MR en met instemming van het bestuur kan met instemming van twee derden van de leden van de MR een deelraad worden verbonden aan een deel van de school. De deelraad treedt in dat geval in de bevoegdheden van de MR voor zover die bevoegdheden geen betrekking hebben op een andere school.

Voorwaarden voor het vormen van een deelraad zijn:

1. De problematiek van het deel van de school moet wezenlijk verschillen van de totale school.
2. Er moet voldoende belangstelling zijn bij betrokkenen voor het instellen van een deelraad.
3. De deelraad moet over voldoende faciliteiten kunnen beschikken.
4. De communicatie tussen de deelraad en de MR moet een open karakter hebben.

Een groot voordeel van een deelraad is de kortere afstand tussen betrokkenen en de deelraad, wat de communicatie stimuleert. Dat kan voor ouders zeker een voordeel zijn.

Themaraad

De MR en de GMR kunnen met instemming van het bestuur en met instemming van twee derden van de leden van de (G)MR voor één of meer gelegenheden een themaraad instellen. Aan welke onderwerpen moet men dan denken? Aan alle onderwerpen en bevoegdheden die in art. 10, 11 en 16 Wms staan. Met andere woorden: voor alle advies- en instemmingsbevoegdheden die de voltallige (G)MR heeft, kan een themaraad worden geïnstalleerd. Voor een geleding van de (G)MR bestaat die mogelijkheid niet. De verhouding tussen het bestuur en themaraden wordt het best zichtbaar op het moment dat de (G)MR ook bevoegdheden aan de themaraad heeft overgedragen. Er is overigens geen verplichting tot overdracht. In het laatste geval

zal de themaraad in plaats van de (G)MR ook instemming of advies mogen uitbrengen. Een themaraad heeft niet de beschikking over de algemene bevoegdheden. De initiatieven die de themaraad toont, zijn meer extern dan intern gericht. Een (G)MR is op zoek naar het totaalbeeld en de samenhang van het beleid, terwijl themaraden zich bezighouden met een bepaald thema. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat een themaraad buiten de afspraken van dat ene thema treedt. Deze verantwoordelijkheid vraagt de nodige communicatie. In de praktijk blijkt het aantal themaraden niet groot te zijn. De meeste 'themaraden' blijven steken op het niveau van commissies. Voor het instellen van een commissie is geen instemming van het bestuur nodig. Voorts beschikken zij niet over bijzondere bevoegdheden. Themaraden en commissies lenen zich uitstekend voor de inbreng van ouders. In deze gremia (denktanks) kunnen ouders hun kennis en vaardigheden kwijt en daarmee kan de school vervolgens haar voordeel doen.

3.3 Lid van de (G)MR

Invloed

De MR en de GMR zijn volgens de Wms verplicht. Het minimum aantal leden voor de (G)MR is vastgesteld op vier. De personeelsleden en ouderleden houden elkaar qua aantal in evenwicht. Dat betekent dat er minimaal twee ouders in de (G)MR zitten. In vrijwel alle (G)MR-en zitten meer dan twee ouders. In de MR zijn het er meestal drie of vier en in de GMR kunnen er dat veel meer zijn. Dit is de formele kant. Functioneel kan de

oudergeleding onderbezet zijn wegens een openstaande vacature of feitelijk door de toevallige afwezigheid van een ouder tijdens een bepaalde (G)MR-vergadering. Soms draaien extra ouders, zonder stemrecht, mee. Ondanks het feit dat ouders iets vaker de officiële functies in de (G)MR bekleden, hebben personeelsleden veelal meer invloed op het functioneren van de (G)MR.

Een indicatie voor de invloedsverhoudingen in de MR vormen de onderwerpen die door ouders (en in het vo door leerlingen) op de agenda worden gezet. 'Personele' aangelegenheden komen doorgaans het meest aan de orde tijdens de (G)MR-vergaderingen of tijdens het overleg tussen de (G)MR en het schoolbestuur of management. Dit betekent dat de agendavorming door het personeel wordt bepaald. Aan deze waarnemingen kunnen ook andere conclusies verbonden worden. Allereerst is het aantal instemmingsbevoegdheden (art. 12 Wet medezeggenschap op scholen) voor de personeelsgeleding veel hoger dan die van de oudergeleding (voor het primair onderwijs: art. 13 Wms en voor het voortgezet onderwijs art. 14 Wms).

Invloed personeel versus ouders

Daarnaast hangen de bevoegdheden van het personeel vooral samen met een andere hoedanigheid van het personeel, namelijk die van 'werknemer'. Deze bevoegdheden betreffen vooral

de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die voor een groot deel door de vakbonden, namens het 'personeel', worden uitgeoefend. Ook het bestuur treedt niet als zodanig op. Het bestuur (tegenwoordig PO- en VO-raad) onderhandelt in de hoedanigheid van werkgever met de vakbonden. De oudergeleding kent deze rolverwarring niet. Ouders focussen in hun hoedanigheid van ouder veel meer op de kwaliteit van het onderwijs waardoor de kans groter wordt dat ouders invloed willen uitoefenen op terreinen die samenhangen met de vrijheid van onderwijs. En aangezien het bestuur de drager is van de onderwijsvrijheid kan de rol van de ouders niet meer dan marginaal zijn.

Daarnaast vinden ouders de leraren nog weleens op hun pad. Als ouders hun ideeën over de school, de opvoeding of het onderwijs tot leven proberen te brengen, zijn leraren niet altijd even toeschietelijk. Dit leidt meestal niet tot conflicten omdat ouders, in het belang van de school, hun kind en henzelf, ruzie uit de weg gaan. Conclusie: de (G)MR levert ouders over het algemeen weinig invloed op omdat de vergaderingen van de (G)MR worden gedomineerd en gecontroleerd door het personeel. Dit betekent dat scholing in medezeggenschap voor startende ouders in de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad meer dan nodig is. (zie www.nko.nl » [ouderavond/cursus](#))

3.4 Knutselouder

De meeste kinderen knutselen graag. Het is niet alleen leuk, maar ook goed voor de ontwikkeling van hun eigen creativiteit, zelfvertrouwen en concentratievermogen. Knutselen is goed voor de ontwikkeling van de fijne motoriek. En afhankelijk van het knutselwerkje kunnen ze oefenen met lezen, tellen en schrijven. Wat zeker zo belangrijk is voor de kinderen is het sociale aspect van knutselen; ze leren om met leeftijdsgenootjes samen dingen te doen en te maken. Ze leren dan ook van elkaar.

Voor elke leeftijd

Kinderen kunnen al op jonge leeftijd beginnen met knutselen. Zij zullen daarbij geholpen moeten worden en het is ook belangrijk dat er constant toezicht is. Daarom is het prettig als er knutselouders in de kleutergroepen meehelpen om toezicht te houden.

Een kind van vijf jaar oud kan wel zelf plakken en knippen, maar moet hulp hebben als er uit een knutselboek gelezen moet worden. En er moet natuurlijk op worden gelet dat een kind niet zijn haren er af knipt of verf op zijn kleding smeert. Een kind van acht kan zelf zoutdeeg maken, maar een ouder moet de oven aanzetten en de deegwerkjes er op tijd uit halen. Bovendien kan een volwassene ideetjes op gang helpen brengen ('hé, als we hier een pennetje induwen, kan het ook bewegen!') en misschien het beste bepalen welke spullen het handigste zijn om mee te knutselen.

Dit zijn allemaal praktische redenen om er ouders bij te hebben in de klas als er geknutseld wordt. Maar daarnaast is het natuurlijk heel leuk om te knutselen met kinderen en je door hun creativiteit te laten verrassen.

Het is de taak van de knutselouder om te knutselen met een groepje kinderen. Eigen knutselideeën moeten vooraf met de leerkracht worden besproken, zodat ze optimaal kunnen aansluiten bij het lesprogramma. Het is de bedoeling zoveel mogelijk kosteloos materiaal te gebruiken voor deze activiteiten. De vergoeding van eventuele kosten moet vooraf met de leerkracht of de directeur worden afgestemd.

Op internet zijn tal van ideeën te vinden voor knutselen met kinderen:

- www.peuterplace.nl/knutselen—peuterkleuter.htm
- www.knutselidee.nl/
- <http://knutselkids.eigenstart.nl/>
- <http://knutselen.verzamelgids.nl/>

3.5 Leesouder

Eigenlijk is het voornaamste doel van iedere basisschool om zoveel mogelijk kinderen goed te leren lezen. Bij alle vakken wordt er gebruik gemaakt van geschreven teksten, waarbij het van belang is om goed te kunnen lezen. Bovendien werkt lezen emanciperend en krijgen leerlingen er toegang mee tot hogere vormen van onderwijs.

Sinds de invoering van het AVI-systeem is het 'niveaulezen' in de plaats gekomen van het klassikale leesonderwijs. Bij de klassikale aanpak was er geen sprake van een opbouw, een specifieke didactiek en differentiatie. Sommige leerlingen zaten zich stierlijk te vervelen, terwijl anderen het tempo niet bij konden houden.

Bij het niveaulezen worden leerlingen op basis van de resultaten van een aantal technisch leestoetsjes (waaronder de AVI-kaarten) in niveaugroepjes gedeeld. De leerlingen lezen één keer in de week onder begeleiding van een ouder of een andere leerling, om de beurt, een stukje tekst. Dit heeft allerlei voordelen. Zo wordt er veel vaker gelezen en dus meer geoefend, de leerlingen lezen op eigen niveau en ouders worden op een leuke en nuttige manier bij het schoolgebeuren van hun kinderen betrokken.

Toch is er de laatste jaren ook veel kritiek gekomen op het niveaulezen. Daar zijn verschillende redenen voor; omdat de niveaugroepen homogeen van aard zijn, hebben zwakke lezers alleen elkaar als voorbeeld en kunnen ze zich niet aan betere lezers optrekken. Daarnaast werkt het onvoorbereid hardop lezen demotiverend voor zwakke lezers en het belemmert het

tekstbegrip. Leesgroepjes worden vaak door ondeskundige ouders geleid. Ook is de leesteknik op zich zelf tot doel verworden, terwijl het uiteindelijk om het leesbegrip gaat. De leesboekjes kunnen niet zo vaak worden verwisseld, omdat ze per vijf of zes stuks worden ingekocht. Verder komt het vaak voor dat leerlingen niet op het juiste niveau lezen, in afwachting van de resultaten van de volgende toetsafname.

De laatste jaren zijn er daarom verschillende alternatieven voor het niveauleren gepresenteerd. Zo zijn er scholen die niet meer met leesouders werken en die de leerkrachten hebben bijgeschoold om gericht leesonderwijs te kunnen geven aan de zwakkere leerlingen. Er wordt dan gewerkt met ‘gedifferentieerd klassikaal lezen’ of met ‘motiverend zelfstandig lezen’, waarbij allerlei maatregelen genomen worden om de leesmotivatie te stimuleren. Een aanpak die de laatste jaren ook door veel scholen wordt gekozen, is het intensiveren van het vrij lezen uit een aantrekkelijke bibliotheek. Leerlingen mogen zelf een boek kiezen dat ze graag willen lezen, waardoor ze meer gemotiveerd zijn om te lezen. Ze hoeven niet meer op een andere leerling te wachten en de kinderen met leesproblemen kunnen gerichte aandacht krijgen.

Maar ook het ‘duolezen’ en het ‘tutorlezen’ zijn in de plaats gekomen van het niveauleren. Tegenwoordig zijn er zelfs opleidingen voor leesouders, om ze als gespecialiseerde leeshulp in te kunnen zetten voor individuele leerlingen of kleine groepjes leerlingen met een specifiek leesprobleem. Kortom; als je als leesouder in de school aan de slag wilt, zijn er genoeg mogelijkheden om je in de materie te verdiepen en om echt wat voor de kinderen te kunnen betekenen.

3.6 Luizenmoeder

Op veel basisscholen helpen moeders mee met het bestrijden van hoofdluis. Ieder schooljaar steken de kleine, grauwe, kriebelende monstertjes de kop weer op. Om de luizen effectief te kunnen bestrijden, moeten de haren en kruinen van de kinderen periodiek worden gecontroleerd. Vooral na de schoolvakanties, als de schoolgebouwen gegarandeerd vrij zijn van luizen – luizen en netten kunnen maar een zeer beperkte tijd zonder mensen overleven – is het zinvol om meteen naar besmette kinderen op zoek te gaan, zodat de luizen zich niet verder kunnen verspreiden.

Aanpak

Als er luizen en/of neten (luizeneitjes) worden gevonden, moeten de ouders van de besmetting op de hoogte worden gesteld. Zowel op school, door de luizenmoeders, als thuis, door de ouders, volgt dan een periode van het dagelijks uitkammen van de haren met de stofkam. Deze behandeling kan verder worden aangevuld met het wassen van de haren met bestrijdingsmiddelen die bij iedere apotheek verkrijgbaar zijn. Ook moet op school worden voorkomen dat de luizen zich kunnen verspreiden. Door de jasjes van de kinderen in een plastic luizencape aan de kapstok te hangen, kan worden voorkomen dat de luizen van het ene jasje naar het andere jasje overlopen.

Goede sfeer

Een bijna onuitroeibaar vooroordeel is dat hoofdluis iets te maken zou hebben met een gebrek aan hygiëne. Dat vooroordeel klopt niet. Eerder is het omgekeerde waar. Juist op schone hoofden is het prettig toeven voor de luizen. Wassen met gewone shampoo helpt niet. Al met al is het onderwerp ‘hoofdluis’ enigszins beladen. Ga maar na: het gaat om een besmettelijke aandoening waarover allerlei nare vooroordelen bestaan en die alleen met een intensieve behandeling over gaat. Dat kan bij kinderen en ouders veel spanning oproepen. Het creëren van een niet verwijtende, gezellige sfeer tijdens de luizencontroles is daarom een grote uitdaging voor de luizenmoeders. Er zijn luizenteams die van de controles een spel maken. ‘Krijgen we vandaag weer een paar van die schurkjes te pakken of zouden ze nu echt weg zijn?’.

Communicatie

Vanwege alle vooroordelen en omdat luizenmoeders fysiek in contact komen met de kinderen, is communicatie met ouders van groot belang. Veel zorg zal er moeten worden besteed aan uitleg over het hoe en waarom van de luizencontroles en over de werkwijze van het luizenteam. Bijgaand vind je daarom enkele voorbeelddocumenten die door RKBS ‘De Pionier’ uit Maarssen beschikbaar zijn gesteld:

- [algemene voorlichtingsbrief aan de ouders;](#)
- [instructie voor controlemoeders;](#)
- [procedure voor de aanpak van hoofdluis;](#)
- [waarschuwbrieftje voor ouders om hen te waarschuwen dat er hoofdluis is geconstateerd.](#)

Interessante links:

- [een hoofdluisprotocol](#)
- [instructiefilm over de aanpak van hoofdluis](#)
- www.ggdgezondheidsinfo.nl
- www.huidinfo.nl

3.7 Overblijfouder

Inleiding

Eén op de drie kinderen in Nederland luncht regelmatig op school. Op bijna iedere basisschool kunnen kinderen daarom overblijven. Dat is ook nodig, want door de overheid wordt in toenemende mate een dringend beroep op mannen en vrouwen gedaan om een betaalde baan te nemen. Als gevolg daarvan is het percentage tweeverdieners in de laatste decennia sterk gestegen. Ouders moeten hun kinderen met een gerust hart op school kunnen achterlaten, ook tijdens de middagpauze. Voor de kinderen is het belangrijk dat ze het naar hun zin hebben en dat ze zich tijdens het overblijven ontspannen: dan kunnen ze fris aan het middagprogramma beginnen en duurt de dag voor hen niet te lang.

De opvang regelen met vrijwilligers

Een school kan ervoor kiezen het overblijven geheel te laten uitvoeren door vrijwilligers, de zogenaamde overblijfouders. Deze vrijwilligers staan formeel onder leiding van de school en moeten de aanwijzingen van de schooldirecteur en het onderwijzend personeel opvolgen.

Overblijfcoördinator

Het schoolbestuur kan een ouder vragen om de functie van overblijfcoördinator op zich te nemen. Deze coördinator heeft een groot aantal taken: het voeren van de administratie, het innen van betalingen, vrijwilligers werven, roosters maken en fungeren als aanspreekpunt voor de directeur, het team, de ouders, de overblijfkrachten en de kinderen.

Soms wordt de overblijfcoördinator begeleid door een overblijf-

werkgroep of -commissie. De werkgroep kan bestaan uit de overblijfcoördinator zelf, de school- of locatiedirecteur, een ouder en een leerkracht. Eventueel kan deze groep een deel van de taken op zich nemen. Veelal volgt de coördinator extra scholing voor de uitoefening van zijn of haar taak. De coördinator draait meestal zelf mee als toezichthouder tijdens de middagpauze. Steeds meer scholen gaan ertoe over om de overblijfcoördinator in dienst te nemen, vanwege de zwaarte van de functie. In dat geval zijn alleen de overblijfkrachten vrijwilligers.

Overblijfouder

Op veel scholen worden vaste vrijwilligers op vaste dagen ingezet. Zij zijn gemiddeld twee keer per week beschikbaar. Op die manier hoeven kinderen niet steeds aan nieuwe gezichten te wennen. De vrijwilligers registreren de aanwezige kinderen, houden toezicht, zorgen dat het lokaal netjes blijft en innen soms het geld van de ouders. Zij krijgen meestal een vrijwilligersvergoeding die – mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan – onbelast is en dus niet bij de belastingdienst opgegeven hoeft te worden (zie 5.2).

Overblijfouders zorgen zoveel mogelijk voor een prettige, ontspannen sfeer tijdens het overblijven. Het is voor de kinderen immers een moment van rust en (na het eten) even stoom afblazen tegelijk. Anderzijds is het overblijven ook een belangrijk opvoedkundig moment, net zoals het ontbijt, de lunch of het avondeten in het eigen gezin thuis. Tafelmanieren, omgangsvormen, de eigen en andermans grenzen leren kennen en accepteren, goede gesprekken met elkaar voeren, aandacht voor rituelen, met elkaar de rommel opruimen en leuk met elkaar spelen na het eten, het is slechts een greep uit de dagelijks terugkerende praktijk waarmee overblijfouders te maken krijgen. Overblijf-

ouder zijn, is een enerverende, uitdagende én verantwoordelijke functie. Overblijfouders moeten veelvuldig zaken met elkaar bespreken, zoals over waarden en normen, welk gedrag is gewenst en wat accepteren we niet. Ze steunen en coachen elkaar om [lastig gedrag van kinderen](#) het hoofd te bieden. Dat is mede noodzakelijk omdat er in toenemende mate kinderen met handicaps en gedragsstoornissen ([ADHD](#), [PDD-NOS](#), [autisme](#), [e.d.](#)) naar het regulier basisonderwijs gaan. Verder wordt er een groot beroep gedaan op de creativiteit van overblijfouders. Die komt, bijvoorbeeld, tot uiting in het [spelen met de kinderen](#) na afloop van de maaltijd. Het is dan prettig als overblijfouders steeds een aantal ideeën paraat heeft, zeker als het buiten regent en de kinderen binnen moeten blijven.

Gezien de taken en verantwoordelijkheden van overblijfouders is extra pedagogische ondersteuning wenselijk. De overheid stelt dan ook al een aantal jaren [subsidiegeld](#) aan schoolbesturen beschikbaar om hun overblijfouders en overblijfcoördinatoren pedagogisch gerichte opleidingen te laten volgen. Dit kunnen [korte opleidingen](#) zijn, zoals die door de NKO worden gegeven, maar ook langere van ongeveer één jaar die worden afgerond op [SPW-3](#) niveau (leidster tussenschoolse opvang). Artikel 45 van de Wet op het primair onderwijs stelt dat in 2011 de helft van de overblijfm medewerkers een overblijfopleiding moet hebben gevolgd.

Verantwoordelijk

Officieel zijn sinds augustus 2006 de schoolbesturen verantwoordelijk voor het overblijven.

Zij moeten er dus voor zorgen dat het overblijven goed wordt geregeld. De wet stelt ook duidelijk dat de besturen er zorg voor moeten dragen dat er een aansprakelijkheidsverzekering voor de overblijfkraften is afgesloten.

Ouders hebben, via de oudergeleding van de medezeggenschapsraad, instemmingsrecht over hoe het overblijven wordt geregeld. De wet gaat er namelijk vanuit dat de tussenschoolse opvang een zaak is van scholen én ouders. De ouders betalen voor de voorziening en moeten dus ook kunnen instemmen met het bedrag dat de school er voor vraagt en de kwaliteit die er voor wordt geboden. Daarnaast zijn de scholen verplicht om informatie over hun overblijfregeling op te nemen in hun schoolgids.

Schoolbesturen doen er verstandig aan om, in overleg met alle betrokkenen, een visie op het overblijven te ontwikkelen. Welke kwaliteit moet de voorziening hebben, wat mag het kosten, hoe gaat de school het organiseren?

Als het schoolbestuur een visie heeft geformuleerd, moet de medezeggenschapsraad er zijn goedkeuring aan geven. Bestuur en raad bepalen samen wie de overblijf gaat uitvoeren: vrijwilligers of een professionele organisatie voor de kinderopvang. De onderwijsinspectie ziet toe op het naleven van de overblijfspraken die het schoolbestuur en de medezeggenschapsraad met elkaar hebben gemaakt.

Een stichting of vereniging?

Op sommige scholen hebben ouders een aparte stichting in het leven geroepen om het overblijven uit te voeren. Op andere

heeft de oudervereniging het overblijven op zich genomen. Het schoolbestuur kan een overblijfvoorziening die via een stichting of vereniging geregeld is en die goed loopt, voortzetten. Het bestuur doet er verstandig aan na te gaan of de lopende WA-verzekering van toepassing is wanneer het overblijven door een aparte rechtspersoon als een vereniging of stichting wordt uitgevoerd. Zo niet, dan heeft het bestuur wel de zorgplicht dat betrokkenen WA verzekerd zijn en blijft het bestuur aansprakelijk bij het ontbreken daarvan.

Buitenschoolse opvang

Sinds 1 augustus 2007 moeten basisscholen ook zorgen voor een aansluiting op de buitenschoolse opvang. Dit houdt in dat er opvang voor de kinderen moet zijn op doordeweekse niet-schooldagen, niet zijnde algemeen erkende feestdagen en op schooldagen gedurende de voor- en naschoolse periode, tussen 07:30 uur en 18:30 uur, indien één of meer ouders hierom verzoeken. Verreweg de meeste basisscholen hebben de aansluiting met de buitenschoolse opvang tot stand gebracht door een overeenkomst aan te gaan met een al bestaande organisatie voor de kinderopvang.

De buitenschoolse opvang valt onder de Wet kinderopvang. De tussenschoolse opvang valt echter niet onder die wet! Tussenschoolse opvang en buitenschoolse opvang zijn daarom nadrukkelijk gescheiden circuits. Toch krijgen ze in toenemende mate met elkaar te maken omdat veel scholen er voor kiezen om de regellast voor alle vormen van opvang bij de kinderopvangorganisatie neer te leggen. In het contract dat deze scholen met de kinderopvang hebben afgesloten, staat dan dat de kinderopvangorganisatie ook moet zorg dragen voor de coördinatie en aansturing van de tussenschoolse opvang en de eventuele overblijfouders die daar werkzaam zijn. Tijdens het overblijven treedt een medewerker van de kinderopvangorganisatie dus op namens de school. De overblijfouders moeten de instructies van deze medewerker daarom opvolgen. Uitbesteding van de regellast ontslaat de school echter niet van haar eindverantwoordelijkheid voor het overblijven en ook niet van haar zorgplicht om erop toe te zien dat overblijfouders WA-verzekerd worden.

N.B. Sommige scholen gaan nog verder en besteden de tussenschoolse opvang helemaal uit aan de kinderopvang. De consequenties hiervan kunnen echter buiten beschouwing worden gelaten omdat er dan geen vrijwilligers meer bij het overblijven betrokken zijn.

Interessante links

- [Beschrijving werkzaamheden en competenties vrijwillige TSO-kracht;](#)
- [Brochure: Overblijven goed geregeld!;](#)
- [Checklist overblijven;](#)
- [Eénjarige opleidingen voor overblijfouders;](#)
- [Korte cursussen voor overblijfouders;](#)
- [Voorbeeld functiebeschrijving TSO-coördinator;](#)
- [Voorbeeld pestprotocol;](#)
- [Voorbeeld overblijfreglement;](#)
- [Voorbeeld vrijwilligersovereenkomst TSO](#)

3.8 Schoolcontactouders

Misschien bent u vroeger op school wel eens ‘klassenvertegenwoordiger’ of ‘klassenoudste’ geweest. De klassenvertegenwoordiger deed het woord namens de klas als er problemen waren, bezocht zieke medeleerlingen en nam het voortouw bij het organiseren van klassenavonden. Soms zat een klassenvertegenwoordiger ook in de leerlingenraad. Iets vergelijkbaars is de positie van schoolcontactouder.

De schoolcontactouder houdt zich met name bezig met de communicatie tussen de school en de ouders van een bepaalde groep in het basisonderwijs of van een bepaalde klas in het voortgezet onderwijs. De schoolcontactouder heeft dan ook intensief contact met de groepsleerkracht of mentor. Anderzijds probeert de schoolcontactouder contact te leggen en te onderhouden met de overige ouders van de groep of klas. Op deze wijze fungeert de schoolcontactouder als een soort tussenpersoon. Ouders praten soms liever met een andere ouder over bepaalde problemen en spanningen dan dat ze meteen de confrontatie met de leraar of de school aangaan. Voor de leraren en de school is het, op hun beurt, ook heel prettig om een klankbord te hebben. Wat vinden de ouders van de school? Zijn ze tevreden over het onderwijs en de sfeer? Zijn ze te spreken over de maatregelen die de school neemt en over de activiteiten die de school organiseert?

Niet alleen de leraren en de school hebben een klankbord nodig, ook de ouders in de medezeggenschapsraad en de ouderraad willen meestal graag ‘feed back’. Het gaat hierbij dus om de ouders die zich bezighouden met de formele inspraak van ouders en/of het organiseren activiteiten, zoals de avondvierdaagse, het sinterklaasfeest, een ouderavond, het schoolreisje, een excursie enzovoort. Via de schoolcontactouders kunnen de ouders in ouderraad en medezeggenschapsraad er snel achter komen hoe ouders over hun plannen en voornemens denken. Dat kan dus heel wat onvrede en boze gezichten achteraf voorkomen. Vooral de ouders in de medezeggenschapsraad moeten vaak besluiten nemen die iedereen aangaan. Denk, bijvoorbeeld, maar eens aan de goedkeuring van de schoolgids, de vaststelling van de schooltijden of de hoogte van de vrijwillige ouderbijdrage. Het is van groot belang dat dergelijke beslissingen kunnen rekenen op een groot draagvlak binnen de school.

Maar hetzelfde geldt natuurlijk ook voor, bijvoorbeeld, de bestemming van en de begeleiding tijdens een schoolreisje of excursie. Soms zijn schoolcontactouders daarom tevens lid van de ouderraad of medezeggenschapsraad. De lijntjes zijn dan namelijk het kortst. Een nadeel van dit systeem is echter dat er dan wel heel veel werk op de schouders van slechts enkele actieve ouders komt te rusten.

Voor meer informatie over de rol van schoolcontactouders in de school en hoe je een systeem van schoolcontactouders in je school kunt organiseren, verwijzen wij graag naar de brochures: *Contactouders. Kiezen voor contactouders in de basisschool* en *Kansen voor partnerschap. Contactouders in het voortgezet onderwijs*. Beide brochures kunnen voor slechts enkele euro's worden besteld via onze website: www.nko.nl (kies vervolgens ‘bestel’).

3.9 Verkeersbrigadier

Inleiding

Voordat verkeersbrigadiers schoolkinderen kunnen helpen bij het oversteken van een drukke weg of gevaarlijk kruispunt, is een lang traject doorlopen. De gangbare procedure is als volgt. Eerst gaat er een verzoek tot oprichting van een verkeersbrigade naar de gemeente. De politie beoordeelt vervolgens de gevaarlijke verkeerssituatie en bij een positief advies kan de brigade worden gevormd. Dan geeft de politie een gedegen opleiding en met een schriftelijke aanstelling van de burgemeester kunt u als verkeersbrigadier aan de slag. Verkeersbrigadier worden is een serieuze aangelegenheid, omdat u bevoegdheden krijgt die anderen niet hebben. Alle informatie over het oprichten van een brigade, de opleiding en de aanstelling vindt u op de [website](#) van de verkeersbrigadiers. In Nederland zijn er op dit ogenblik zo'n 55.000 verkeersbrigadiers actief, 17.000 jeugdverkeersbrigadiers (vanaf 10 jaar) en 38.000 volwassenen op meer dan 1580 scholen.

Initiatief

Het initiatief tot het oprichten van een verkeersbrigade (vb) kan door velen worden genomen. Oudercommissies, onderwijzend personeel, politie, wijkverenigingen, wijkraden, bestuurlijke organen, verkeersorganisaties of individuele personen zijn enkele voorbeelden van initiatiefnemers.

De politie speelt bij het tot stand komen van een brigade een grote rol. Daar blijft het niet bij; in een later stadium is voor het goed functioneren van een brigade een goede samenwerking tussen de school, de vb en de politie belangrijk.

Wanneer een verkeersbrigade?

Iedere ouder heeft de wens om kinderen van en naar school te begeleiden. Vaak is deze begeleiding ook nodig. Deze noodzaak

wordt groter naarmate de kinderen jonger zijn en de verkeerssituaties als gevaarlijk worden ervaren. Bij weinig overstekende kinderen zullen de ouders vaak zelf de begeleiding verzorgen. De praktische uitvoerbaarheid van het door vb's begeleiden van kinderen bij het oversteken wordt groter wanneer op een bepaald punt ongeveer tien of meer kinderen moeten oversteken.

Liever een veilige oversteekplaats

Helaas bevinden scholen zich niet altijd op een verkeersveilige plaats. Scholen liggen vaak langs drukke wegen. Dat is heel vervelend en zou eigenlijk niet mogen voorkomen. Als de oversteek als te gevaarlijk wordt ervaren, moet allereerst worden bekeken of deze veiliger kan worden gemaakt, bijvoorbeeld door het aanbrengen van een vluchtheuvel. Soms is door zo'n maatregel een verkeersbrigade niet nodig. Zijn er al brigadiers aanwezig, dan maakt de maatregel hun werk gemakkelijker.

Looproutes van de kinderen

De behoefte aan vb's dient te worden bepaald aan de hand van een routeschema, waarin de aantallen schoolkinderen per route worden vastgesteld. In dit schema kunnen tevens verkeerskenmerken worden opgenomen, zoals verkeersintensiteiten, oversteekbreedte, gevaarlijke situaties enzovoorts.

Uiteraard is het aanbevelenswaardig om de veiligste route te kiezen (dit is niet altijd de kortste verbinding). Op deze route kunnen dan vb's worden ingezet om bij het oversteken te helpen. De ouders dienen van de gekozen route op de hoogte te zijn. Zij kunnen er op toezien dat hun kinderen deze route ook daadwerkelijk aanhouden.

Ouders en begeleiding

Ouders kunnen jongere kinderen ook begeleiden tot de oversteekplaats waar vb's dienst doen.

Over het algemeen zal een kind tot 8 à 9 jaar nog weinig verkeersinzicht hebben. Een juiste grens is overigens moeilijk te trekken en is vooral afhankelijk van de ontwikkeling van het kind en van de verkeerssituatie. Ook bij oudere kinderen kan begeleiding gewenst zijn als zij één of meer drukke wegen moeten oversteken en daar geen brigades aanwezig zijn.

Voortgezet onderwijs

Vb's zijn voor hulp bij het oversteken van middelbare scholieren onderweg niet direct nodig. Ter hoogte van de ingang van een school steken zoveel leerlingen met de fiets over, dat op die plaats de inzet van een brigade uiterst zinvol kan zijn. Overigens kunnen de leerlingen van het voortgezet onderwijs soms ook worden ingezet als vb om jongere medescholieren te helpen.

Verzoek om een verkeersbrigade

Het verzoek om een brigade op te richten kan het beste lopen via de oudercommissie, medezeggenschapsraad of de directeur van de school. De gemeente heeft dan al zekerheid over de medewerking van de school. Het verzoek moet worden ingediend bij het College van Burgemeester en Wethouders of de politie. Het verzoek heeft meer kans van slagen als direct kan worden aangegeven dat er voldoende jeugd- of volwassen vb's beschikbaar zijn. Vooroverleg met de politie is aan te bevelen om eventuele randvoorwaarden tijdig in te vullen.

Onderzoek oversteekplaats

De locatie waar de oversteekplaats is gepland, moet nader worden beoordeeld door de politie, de dienst gemeentewerken of de afdeling verkeer, eventueel met assistentie van de directeur van de school. Dit onderzoek moet zijn gericht op het vaststellen van de intensiteit en snelheid van het verkeer en de oversteekbeweging die de kinderen zullen gaan maken. De rijsnelheid is van belang voor de keuze tussen een jeugd- en een volwassen brigade. Bij dit onderzoek moet ook worden gezien of er nog aanvullende maatregelen nodig zijn, zoals een parkeerverbod, een verbod om stil te staan, een markering, verkeersborden of een verbreding van het trottoir.

Welke soort verkeersbrigade?

Binnen enkele randvoorwaarden kan voor het instellen van een brigade worden gekozen uit drie mogelijkheden:

- een jeugdverkeersbrigade (jvb);
- een volwassen verkeersbrigade (vvb);
- een combinatie van beide.

Wanneer een jeugdverkeersbrigade?

Het inzetten van een jeugdverkeersbrigade is alleen verantwoord op wegen waarop de bestuurders over het algemeen niet sneller rijden dan 50 Km per uur en in situaties waar het naar het oordeel van de politie verantwoord is om jvb's te laten optreden. In de ministeriële regeling is dan ook opgenomen dat jvb's hun taak slechts mogen uitoefenen op wegen waar niet sneller dan 50 Km per uur mag worden gereden. Op wegen met een maximumsnelheid van 50 Km per uur, maar bij een algemeen snelheidsniveau van bijvoorbeeld 70 Km per uur dient te worden uitgegaan van de inzet van vvb's of een andere vorm van beveiliging.

Onopvallende snelheidsmetingen kunnen goede diensten bewijzen om een objectieve indruk te krijgen van het snelheidsgedrag. Op wegen buiten de bebouwde kom, waar dus meestal sneller wordt gereden dan 50 Km per uur, is het niet toegestaan jvb's in te zetten. Als op die wegen langzamer dan 50 Km per uur wordt gereden, is het inzetten van jvb's weliswaar mogelijk, maar blijft de voorkeur uitgaan naar vvb's.

Wanneer een volwassen verkeersbrigade?

Een volwassen brigade is op meer plaatsen inzetbaar dan een jeugdbrigade. Op een hoofdverkeersweg zal een volwassen brigade bij het oversteken kunnen helpen als de verkeersintensiteiten en de oversteekfrequentie van voetgangers andere vormen van beveiliging, zoals verkeerslichten, nog niet rechtvaardigen. Het snelheidsniveau zal echter niet hoger mogen zijn dan 70 Km per uur. Dat wil niet zeggen dat dan niemand sneller rijdt dan 70 Km per uur. In de verkeerstechniek is het gebruikelijk om hiervoor de V85-norm te hanteren. Met deze norm wordt de snelheid bedoeld die door 85% van de weggebruikers niet wordt overschreden. Als de V85 hoger ligt dan 70 Km per uur, moet uit veiligheidsoverwegingen een andere beveiliging worden aangebracht, zoals verkeerslichten.

Maatregelen die het snelheidsgedrag omlaag brengen, zijn een alternatief, zodat de brigade toch veilig zijn werk kan doen.

Op wegen buiten de bebouwde kom is de vvb, in tegenstelling tot de jvb, wel inzetbaar. Ook hier dient echter de V85 niet hoger te liggen dan 70 Km per uur.

Combinatie van jeugd- en volwassen verkeersbrigadiers

Een combinatie blijkt in de praktijk goed te werken. De volwassenen hebben een beter overzicht en kunnen daardoor beter inschatten of oversteken wel of niet kan. Ook hun overwicht is vaak groter. Een taakverdeling is heel goed mogelijk. Meestal is de vvb op de rijbaan actief en neemt de jvb het fietspad voor zijn rekening of ze verzamelt de kinderen op de stoep.

Aantal verkeersbrigadiers per brigade

Bij het vooroverleg dient te worden vastgesteld hoeveel volwassenen per oversteekpunt dienst moeten doen. De frequentie van het dienstdoen moet niet te hoog zijn, bijvoorbeeld één dag per 2 of 3 weken. Een brigade dient te bestaan uit een minimum aantal volwassenen om de continuïteit zeker te stellen. Dit minimum is afhankelijk van het oversteekstelsel en de frequentie van dienst doen. Bij ziekte moeten invallers beschikbaar zijn. Geadviseerd wordt een minimum van 15 tot 20 volwassenen per brigade aan te houden. Hierbij wordt uitgegaan van twee brigadiers per oversteekpunt.

Een alternatief is een combinatie van jeugd- en volwassen brigadiers, als na de selectie onvoldoende jvb's of vvb's overblijven.

Verder overleg

Als het instellen van een brigade niet op al te grote bezwaren stuit, volgt verder overleg met degenen die er direct bij betrokken zijn, zoals de indieners van het verzoek, de directeur van de school en de politie.

Belangrijk bij het instellen van een brigade is de verkeersveiligheid, in het bijzonder de veiligheid van de overstekende schoolkinderen. Vanwege de veiligheid van zowel vb's als overstekende kinderen moet worden vastgesteld, hoeveel jvb's en/of vvb's per oversteekplaats moeten worden ingezet. De breedte van de straat en de aanwezigheid van fietspaden spelen hierbij een rol. Meer informatie hierover vindt u onder 'oversteeksystemen'.

In de meeste gevallen verdient het aanbeveling om ook anderen te informeren of zo nodig bij het overleg te betrekken. Denk daarbij aan:

- de gemeentesecretarie (verzekering);
- gemeentewerken afdeling verkeer;
- de verkeersveiligheidsorganisaties;
- de inspecteur van het basisonderwijs;
- de gemeentelijke verkeerscommissie;
- de gemeentelijke onderwijscommissie;
- het schoolbestuur.

Beslissing

In nauw overleg met betrokkenen wordt door de politie (of B&W in overleg met de politie) een beslissing genomen. Voor het eventueel laten aanbrengen van een voetgangersoversteekplaats (vop), het instellen van een parkeerverbod of een verbod stil te staan, is een verkeersbesluit nodig dat niet zonder consultatie van de politie kan worden genomen (art. 24 BABW). Ook over aanvullende maatregelen zoals snelheidsremmende voorzieningen, het aanbrengen van een markering met stopstrepen bij de oversteekplaats als er geen vop ligt en extra bebakening, moet een beslissing worden genomen.

Meer informatie

De Stichting Verkeersbrigadiers

Postbus 423, 1270 AK Huizen, tel.: 035 - 524 88 55

info@verkeersbrigadiers.org, info@verkeersregelaars.org

www.verkeersbrigadiers.org, www.verkeersregelaars.org

3.10 Verkeersouder

Een veilige school betekent ook een veilige route van huis naar school én een veilige schoolomgeving. Ongeveer een derde van alle basisscholen in Nederland heeft verkeersouders. Verkeersouders spannen zich in voor een verkeersveilige schoolomgeving en werken vaak nauw samen met de leerkrachten, de politie, de gemeente, de plaatselijke afdeling van Veilig Verkeer Nederland en soms met andere verkeersouders van scholen uit de buurt. Zij kunnen bovendien rekenen op de steun van het Landelijk Steunpunt Verkeersouders (LSV).

Een verkeersouder maakt zich sterk voor:

- Het betrekken van ouders bij de verbetering van de verkeersveiligheid van hun kinderen;
- Goed verkeersonderwijs;
- Veilige schoolroutes;
- Het maken van afspraken met verschillende betrokkenen;
- Hoge verkeersveiligheid voor schoolgaande kinderen.

Verkeersouder in actie

Wilt u meer weten wat het inhoudt om verkeersouder te zijn? Bekijk dan hier een [video](#) op het tv-kanaal van Veilig Verkeer Nederland. Ook kun je het verhaal van verkeersouder Sonja Kagië uit Haarlem lezen. [Lees verder >>](#)

Begeleiding

Verkeersouders worden niet in het diepe gegooid. Het Landelijk Steunpunt Verkeersouders (LSV) ondersteunt en begeleidt alle verkeersouders bij:

- Vragen en problemen;
- Contact leggen met andere verkeersouders;
- Organiseren van introductiedagen en themabijeenkomsten;
- Versturen van informatie;
- Verzorgen van materialen.

Subsidie

Soms biedt een gemeente of provincie subsidie voor verkeersouders. Naast de aanmelding zoekt het LSV uit of er subsidiemogelijkheden zijn. U ontvangt een startpakket, een uitnodiging voor een introductiebijeenkomst en informatie over de subsidiemogelijkheden.

Aanmelden

Voordat u zich aanmeldt, is het belangrijk om eerst op school na te gaan of er al een verkeersouder is aangesteld. Per school is er één verkeersouder. U kunt natuurlijk altijd uw hulp aanbieden. Is er nog geen verkeersouder aangesteld, overleg dan met de directie, leerkrachten en oudercommissie van de school. Wanneer iedere partij ja zegt, kan de school u als verkeersouder aanstellen. Vervolgens neemt u contact op met het Landelijk Steunpunt Verkeersouders.

Contact

Landelijk Steunpunt Verkeersouders (LSV)

Postbus 423, 1270 AK Huizen

Tel.: (035) 526 27 37 fax: (035) 526 38 21

verkeersouders@vvn.nl

www.veiligverkeernederland.nl (kies vervolgens 'Steun VVN' en dan: 'Verkeersouder worden').

Het LSV is telefonisch bereikbaar van ma t/m vrij van 9.00 tot 16.00 uur. Tijdens schoolvakanties is het Steunpunt gesloten.

Verkeersouders is een samenwerking tussen:

- Landelijke Oudervereniging Bijzonder Onderwijs op algemene grondslag (LOBO)
- Vereniging voor ouders, Christelijk Onderwijs en Opvoeding (OUDERS & COO)
- Nederlandse Katholieke vereniging van Ouders (NKO)
- Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VOO)
- Veilig Verkeer Nederland (VVN)

3.11 Zwemouder

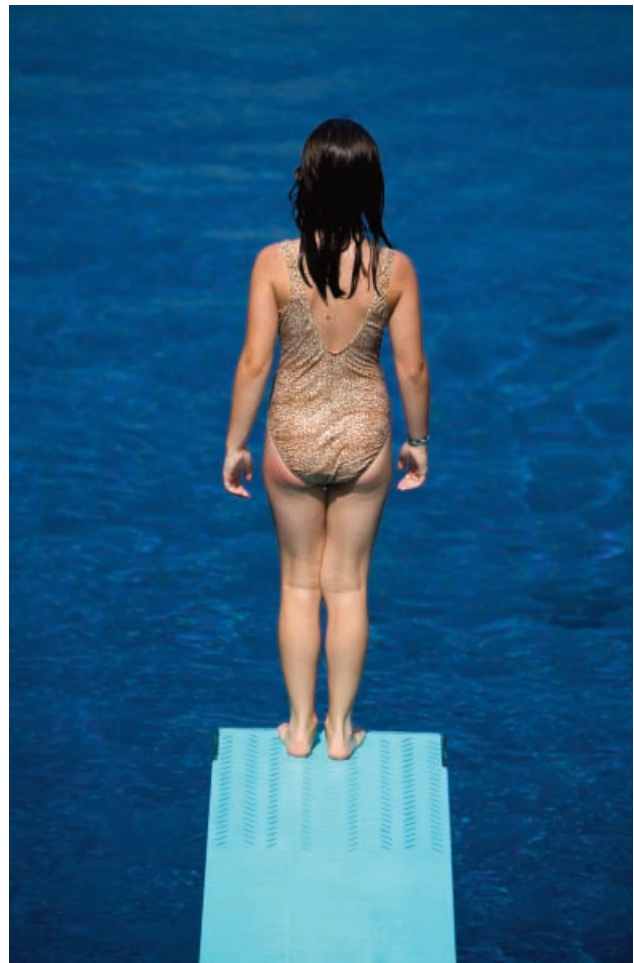
Schoolzwemmen is geen verplicht vak meer op scholen. De overheid vindt namelijk dat het primair een verantwoordelijkheid is van ouders om hun kind te leren zwemmen. Maar als een school aan schoolzwemmen doet, dan moet het wel goed en veilig zijn geregeld. Zowel de school (de leerkracht of vrijwilliger die onder verantwoordelijkheid van de school werkt), als de zwembadexploitant en zweminstructeur moeten zorgen voor een goede gang van zaken voor, na en tijdens het schoolzwemmen. Jaarlijks worden er rond de 8.500 mensen in het ziekenhuis behandeld als gevolg van een ongeval in of rond het zwembad. Er is dus een behoorlijke kans dat er iets fout gaat tijdens het schoolzwemmen.

Voldoende toezicht

De school is verantwoordelijk voor de aan haar toevertrouwde leerlingen en moet daarom nagaan of het schoolzwemmen op een verantwoorde wijze kan plaatsvinden. Van de school mag worden verwacht dat zij in redelijkheid nagaat of er in het zwembad voldoende veiligheidsmaatregelen zijn getroffen. Daarnaast bepaalt het 'Besluit hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden' dat er voldoende toezicht moet zijn op het zwemmen. De zwembadeigenaar is verantwoordelijk voor het toezicht op al het zwemmen; dus ook op het schoolzwemmen. Wat er precies onder 'voldoende toezicht' dient te worden verstaan, staat echter nergens omschreven.

Wanneer een schoolbestuur het schoolzwemmen tot een verplicht onderdeel van het lesprogramma maakt, neemt het een extra verantwoordelijkheid op zich ten aanzien van de veiligheid van leerlingen. Wanneer er een tijdens het schoolzwemmen iets vervelends gebeurt met een leerling, dan kunnen ouders het schoolbestuur en/of de zwembadexploitant aansprakelijk stellen voor de schade. Als dit gebeurt, zal ook worden gekeken of vrijwilligers (zoals de zwemouders) zich wel of niet aan de veiligheidsnormen hebben gehouden en of er wel of niet veiligheidsmaatregelen zijn genomen. Daarom is het erg belangrijk van te voren goed af te stemmen wat de taken van de zwemouders zijn en onder wiens toezicht die werken. In eerste instantie overleggen de zwemouders met de leerkracht die het schoolzwemmen begeleidt.

Zwemouders hebben tot belangrijkste taak de veiligheid in en om het zwembad in de gaten te houden. Zo houden zij, onder andere, toezicht op kinderen in en uit het water en bieden zij

hulp bij het aan- en uitkleden. De zwemouders gaan mee naar het zwembad, waar zij de zwemonderwijzer voor de A en/of B-les ondersteunen met hand- en spandiensten, zoals het helpen met natte kleding uittrekken, kurken omdoen of spelmateriaal aangeven. Ook begeleiden de zwemouders kinderen die naar het toilet moeten, zodat die na het toiletgebruik ook weer terug komen bij hun eigen zwemgroepje en niet op het toilet blijven hangen. De zwemouders houden ook een extra oogje in het zeil, zodat er geen ongelukjes (kunnen) gebeuren. Zwemouders letten dus op alle leerlingen in het groepje en niet alleen op hun eigen kind.

Interessante link: [Aansprakelijkheid bij schoolzwemmen](#)

Bron: Bureau Katholiek Onderwijs

4. Klussen op school

4.1 Klussen

Inleiding

Ouderparticipatie kent twee verschijningsvormen: informele en formele ouderparticipatie. Bij informele ouderparticipatie moet men denken aan ouders die ondersteunende activiteiten voor de school verrichten. Op de meeste basisscholen zijn ouders, met name moeders, actief bij een veelheid van activiteiten. Een deel van het werk heeft betrekking op het assisteren bij feesten en vieringen, terwijl andere werkzaamheden meer in het verlengde liggen van huishoudelijke taken die ouders thuis verrichten. Een ander deel van de taken heeft betrekking op het toezichthouden bij schoolreisjes of uitstapjes en het begeleiden van leerlingen in het verkeer bij oversteekplaatsen in de wijk. Soms doet de school een beroep op de werkervaring of specifieke vaardigheden van ouders, zoals het verrichten van kleine reparaties en behulpzaam zijn bij handvaardigheid. Veel leerkrachten maken gebruik van de hulp van ouders bij het verzorgen van het onderwijs. De Wet op het primair onderwijs en de Wet medezeggenschap op scholen biedt scholen een handreiking om ouders in de gelegenheid te stellen ondersteunende activiteiten te verrichten. De ouders zijn daarbij gehouden de aanwijzingen van de directeur en het overige personeel op te volgen. De motieven van ouders om te participeren op school hebben zowel te maken met de belangen van de (eigen) kinderen, de eigen interesses als het algemeen schoolbelang.

Formele ouderparticipatie

Formele ouderparticipatie heeft betrekking op vormen van medebestuur en medezeggenschap. Bij medebestuur moet men denken aan ouders die zitting nemen in het bestuur van de school. De verminderde regelgeving en autonomievergroting stelt zwaardere eisen aan ouders in het bestuur. De behoefte aan ouders die specialist zijn op het gebied van financiën of personeelsbeleid is toegenomen. Om transparantie, het afleggen van rekenschap en verantwoordelijkheid te bevorderen, zijn bestuur en toezicht gescheiden. Het 'oude' bestuur is als het ware doorgeschoven naar de raad van toezicht (RvT) en het management van de school is op de plaats terecht gekomen van het bestuur dat formeel college van bestuur (CvB) is gaan heten. Volledig gescheiden toezicht en bestuur in twee aparte organen is niet nodig. De wet laat toe dat bestuur en toezicht in één orgaan bij elkaar zitten met dien verstande dat het ene bestuurslid bestuurt en een ander toezicht houdt. Bijvoorbeeld het algemeen bestuur (AB) houdt toezicht en het dagelijks bestuur (DB) 'bestuurt'. Deze nieuwe besturingsfilosofie vraagt om krachtige medezeggenschap. De huidige Wms is maar gedeeltelijk toegesneden op deze nieuwe besturingsfilosofie. Vooral de GMR zal zich in dit krachtenveld duidelijk moeten positioneren en manifesteren. Daardoor wordt de GMR steeds meer een orgaan van specialisten die medezeggenschap bijna als een soort beroep uitoefenen. Dit in tegenstelling tot het lidmaatschap van de MR waar nog plaats is voor betrokken en bekwame ouders.

4.2 Lid van de kascontrolecommissie

Inleiding

Bij ouderverenigingen benoemt de ledenvergadering jaarlijks een commissie die de jaarrekening controleert en daarvan verslag doet aan de jaarlijkse ledenvergadering. In de praktijk, wordt er vaak te lichtvaardig over de kascontrole gedacht. In dat geval gaan enkele vrijwillige ouders een avondje bij de penningmeester op bezoek. Na de koffie en een gezellig biertje of wijntje wordt ook nog even naar de financiële stukken gekeken. Een serieuze kascontrole vereist echter een goede voorbereiding en uitvoering. Hieronder gaan we daar verder op in.

De kascontrolecommissie

Een accurate ledenvergadering zet als hoogste orgaan binnen een vereniging een groepje mensen – de kascontrolecommissie (KCC) - aan het werk. Die KCC doet namens de ledenvergadering onderzoek naar de financiën van de vereniging. Feitelijk wordt de jaarrekening die het bestuur over het afgelopen jaar gemaakt heeft, doorgelicht. Anders gezegd, de KCC houdt een financieel functioneringsgesprek met het bestuur van de vereniging. Zo wordt er gekeken naar de boekhouding, waarin een helder overzicht te vinden moet zijn van de baten en de lasten van de vereniging. Ook moeten de inkomsten en uitgaven goed kunnen worden verantwoord met, bijvoorbeeld, bonnen en bankafschriften. Het bestuur van de vereniging is verplicht alle medewerking aan dit onderzoek te verlenen. Van haar bevindingen doet de KCC verslag aan de ledenvergadering. Als de ledenvergadering tot de conclusie komt dat het bestuur de financiën over het afgelopen jaar keurig op orde heeft, dan ontlast de ledenvergadering het bestuur van de vereniging van haar financiële verantwoordelijkheid (decharge verlenen) over dat jaar. In feite neemt de ledenvergadering het financiële mandaat weer terug en geeft het bestuur een nieuw financieel mandaat voor het komende jaar. Met dat mandaat moet het bestuur het komend jaar het beleid uitvoeren dat de ledenvergadering heeft vastgesteld. Tegen het einde van het boekjaar voelt een nieuw benoemde KCC (namens de ledenvergadering) het bestuur opnieuw aan de tand over de afgelopen periode. Deze vorm van financieel toezicht is nodig om mogelijke onrechtmatigheden vroegtijdig op het spoor te komen.

Contributie of vrijwillige ouderbijdrage

Voor een formele vereniging is deze gang van zaken verplicht, maar de NKO vindt ook dat een informele vereniging niet zonder onafhankelijke KCC kan functioneren. Voorbeeld: een van de vele trajecten die de KCC moet nagaan is de controle van de contributie (vrijwillige ouderbijdrage). Hierbij heeft de KCC de notulen nodig waaruit blijkt op welk bedrag de contributie is vastgesteld. Daarnaast heeft de KCC het ledenregister nodig om te weten hoeveel leden (ouders) de vereniging telt. Aan de hand van deze gegevens kan de KCC de contributieopbrengst (vrijwillige ouderbijdrage) berekenen en deze vergelijken met het bedrag dat de penningmeester als baten heeft genoteerd. Een verschil kan ontstaan indien sommige ouders de vrijwillige ouderbijdrage nog niet hebben betaald. In dat geval moet de KCC op de balans terug kunnen vinden welk bedrag aan vrijwillige ouderbijdrage nog te vorderen is. In het jaarverslag moet

dan te vinden zijn of dat bedrag al of niet inbaar is. Bijvoorbeeld: sommige ouders weigeren de bijdrage te betalen omdat sprake is van een vrijwillig bijdrage en met een aantal ouders is een kwijtschelding- of reductieregeling getroffen.

Lid kascontrolecommissie

Een ledenvergadering die de kascontrole te makkelijk opvat of de leden van de KCC onvoldoende screent alvorens ze worden benoemd, is medeverantwoordelijk voor een falende interne controle. Met alle gevolgen van dien.

Schoolschoonmaak

Op een flink aantal scholen is het gebruikelijk om aan ouders te vragen mee te helpen met het schoonmaken van het klaslokaal of de school van hun kind. Vaak gaat het om periodieke (bijvoorbeeld één keer per half jaar) schoonmaakbeurten om zaken eens grondig schoon te maken waar het schoonmaakbedrijf normaal gesproken niet aan toekomt, zoals de luxaflex, de radiatoren en het stof op de richeltjes. Verder moeten er ook allerlei dingen worden schoongemaakt die niet tot het werkgebied van het schoonmaakbedrijf behoren zoals, bijvoorbeeld, het speelgoed van de kleuters, de boeken in de bibliotheek (in verband met stof en vingers) en de verkleedkleden voor handenarbeid of toneelstukjes.

Kritisch

Hoewel van ouders verwacht mag worden dat zij zich betrokken voelen bij de school van hun kind, is de Nederlandse Katholieke vereniging van Ouders (NKO) terughoudend met het aanmoedigen van ouders om hieraan spontaan hun medewerking als vrijwilliger te verlenen. De NKO heeft hiervoor de volgende redenen:

1. Scholen ontvangen van de overheid geld om de school schoon te houden. Uit onderzoeken die in opdracht van de overheid op basisscholen zijn uitgevoerd, is gebleken dat veel scholen meer budget ontvangen dan zij voor schoolschoonmaak uitgeven.
2. Uit dezelfde onderzoeken is gebleken dat scholen de werk-

zaamheden van de schoonmaakbedrijven onvoldoende bewaken.

3. Van de school, het personeel en de kinderen mag worden verwacht dat zij, als gebruikers van de school, hun best doen om onnodige vervuiling tegen te gaan.
4. Met betrekking tot de vermijdbaarheid van vuil, mag van de school worden verwacht dat zij met de aanschaf van haar meubilair, de inrichting van het gebouw en het onderhoud aan het in- en exterieur rekening houdt met de gevolgen daarvan voor de schoolschoonmaak.

Aan de slag

Hoewel scholen dus eerst goed bij zichzelf te rade kunnen gaan, alvorens een beroep op ouders te doen, kunnen er zich toch situaties voordoen waarin de school, ondanks alle inspanningen, vies is geworden en een beroep op ouders begrijpelijk en billijk is.

WA- en ongevallenverzekering

Als u als schoonmaakvrijwilliger aan de slag gaat, moet de school er voor zorgen dat u met betrekking tot de werkzaamheden tegen de risico's van de wettelijke aansprakelijkheid bent gedekt. De school moet voor zijn vrijwilligers dus een WA-verzekering hebben afgesloten. Een ongevallenverzekering is niet verplicht, maar wel wenselijk. Immers, juist bij schoonmaakwerkzaamheden zit een ongeluk een klein hoekje. En een WA-verzekering keert alleen uit wanneer er sprake is van aansprake-

lijkheid. Er moet dus een 'schuldige' kunnen worden aangewezen. Wanneer de school u aan het werk stuurt met, bijvoorbeeld, een ondeugdelijk trapje, valt de school iets te verwijten en is er dus sprake van aansprakelijkheid. Maar staat u op een deugdelijk trapje en struikelt u over uw eigen benen, dan ligt aansprakelijkheid niet voor de hand. Toch kan er grote schade of ernstig letsel zijn. Er zijn daarom scholen die voor hun vrijwilligers ook een ongevallenverzekering hebben afgesloten.

Schoonmaakmiddelen

Voor het schoonmaken van klaslokalen is het niet raadzaam om agressieve of sterk geurende schoonmaakmiddelen, zoals chloor of dettol te gebruiken.

Voor vragen over de veiligheid en werking van bepaalde schoonmaakmiddelen kunt u de website www.isditproductveilig.nl 'Was- en reinigingsmiddelen' bezoeken.

Belangrijke links:

- [Onderzoek schoonmaakwaliteit primair onderwijs in Nederland](#)
- [Model schoonmaakovereenkomst voor schoolgebouwen](#)
- [Schoon op school, fris in de klas](#)
(brochure van het Ministerie van OCW)
- [Schoonmaakkaart klas](#)
- [Schoonmaakkaart school](#)

5. Vrijwilligers en financiën

5.1 Vrijwilligerswerk en geld

Er zijn vele redenen om vrijwilligerswerk in de school te doen. Sommige ouders doen het uit idealisme. Voor andere ouders speelt wellicht ook de gedachte mee dat ze graag op de hoogte willen blijven van wat er op de school van hun kind speelt. Je ervaart immers zelf ‘aan den lijve’ hoe het er aan toegaat op school. Ook zijn er ouders voor wie het vrijwilligerswerk van groot belang is voor een zinvolle dagbesteding, het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk en als opstap naar betaald werk.

Vrijwilligerswerk kan ‘om niet’ plaatsvinden. Vooral ouders die uit idealisme of om de gezelligheid vrijwilligerswerk doen op de school, zullen daarvoor meestal geen tegenprestatie verwachten. Dat zal veelal ook gelden voor ouders die incidenteel op school komen helpen.

Toch zijn er tal van situaties waarin een ouder als vrijwilliger in de school een vergoeding voor zijn of haar werkzaamheden mag verwachten. Wanneer de vrijwillige ouder, bijvoorbeeld, kosten

heeft gemaakt – denk hierbij ondermeer aan reiskosten of de aanschaf van benodigde gebruiksartikelen zoals schoonmaakmiddelen e.d. – is het redelijk dat die kosten door de school worden vergoed. Om hierover achteraf geen onenigheid te krijgen, is het verstandig dat de school en de vrijwillige ouder van tevoren even met elkaar doornemen welke kosten er zullen worden gemaakt en hoe deze zullen worden gecompenseerd. Zo komt niemand voor onaangename verrassingen te staan.

Als u als vrijwilliger uw kosten declareert bij de school, moet u er rekening mee houden dat de school op haar beurt haar uitgaven ook weer moet verantwoorden aan het schoolbestuur en aan de accountant. Zorg er daarom voor dat u steeds al uw declaraties kunt verantwoorden met bonnetjes, zoals tram- of buskaartjes en kassabonnen. In verband met controles van de belastingdienst en andere overheidsinstanties, kan het soms verstandig zijn om van uw bonnen kopieën te bewaren. Met name als u een uitkering heeft, zullen uw inkomsten scherp door de overheid worden bewaakt. Het is dan noodzakelijk dat u kunt aantonen dat het geld dat u van de school hebt ontvangen geen inkomsten zijn, maar slechts een compensatie voor werkelijk gemaakte kosten.

5.2 Vrijwilligerswerk en de belastingdienst

Als u vrijwilligerswerk doet – bijvoorbeeld als overblijfouder of overblijfcoördinator – ontvangt u soms een kleine vergoeding voor uw werkzaamheden of voor de kosten die u maakt. Deze vergoeding kan belast zijn voor de loon- of inkomstenbelasting.

Vrijwilligersregeling

Het bedrag is niet belast als u alleen maar een vergoeding ontvangt voor de kosten die u heeft gemaakt. Er is ook niets belast als u als vrijwilliger niet meer dan € 150,- per maand en € 1.500,- per jaar ontvangt (bedragen 2008). Dit wordt de 'vrijwilligersregeling' genoemd.

Verder geldt er nog een belangrijk criterium, een vergoeding mag niet een marktconforme beloning voor de verrichte werkzaamheden zijn. De belastingdienst gaat er van uit dat een uurvergoeding van ten hoogste € 4,50 niet marktconform is.

Wanneer bent u vrijwilliger?

U kunt vrijwilliger zijn als u werkzaamheden verricht voor een organisatie zonder winstoogmerk, zoals een school of oudervereniging. U bent geen vrijwilliger als u de werkzaamheden voor uw beroep doet, of als u in dienst bent bij de organisatie. U bent ook geen vrijwilliger als u werkt voor een (sport)organisatie in de vorm van een bv of nv.

Een belangrijk kenmerk van vrijwilligerswerk is dat de vergoeding die u ontvangt, niet in verhouding staat tot de omvang en het tijdsbeslag van het werk dat u doet. De vergoeding heeft meestal het karakter van een onkostenvergoeding.

Voorbeeld 1

U werkt 2 uur per week als overblijfouder bij een school en u ontvangt daarvoor € 18,- per week. In deze situatie bent u geen vrijwilliger, omdat de vergoeding in verhouding staat tot de omvang en het tijdsbeslag van het werk dat u doet.

Voorbeeld 2

U verricht 15 uur per week werkzaamheden bij de overblijf en u ontvangt daarvoor € 30,- per week. In deze situatie bent u vrijwilliger, omdat de vergoeding niet in verhouding staat tot de omvang en het tijdsbeslag van het werk dat u doet.

Vergoeding

In de meeste gevallen is de vergoeding van uw vrijwilligerswerk onder te brengen in een van de volgende 3 situaties:

- U krijgt alleen een vergoeding voor de werkelijke kosten.
- U krijgt niet meer dan € 150,- per maand en niet meer dan € 1.500,- per jaar.
- U krijgt meer dan € 150,- per maand of meer dan € 1.500,- per jaar.

Vergoeding van alleen werkelijke kosten

Als u vrijwilliger bent en u ontvangt alleen een vergoeding voor de kosten die u heeft gemaakt, dan is de vergoeding niet belast voor de loon- of inkomstenbelasting. U kunt bijvoorbeeld een vergoeding krijgen voor de gemaakte reiskosten, of voor de kosten van papier, postzegels en dergelijke. Als u bijvoorbeeld voor het vrijwilligerswerk reist met uw eigen auto, dan mag de organisatie u een kilometervergoeding geven. Deze vergoeding mag kostendekkend zijn. Voor uw auto is dat de gemiddelde kilome-

terprijs waarvoor u rijdt. De kilometervergoeding mag dus meer bedragen dan de grens van € 0,19 per kilometer (bedrag 2008) die voor werknemers in loondienst geldt.

Let op! Deze regeling geldt niet als u ook een vergoeding krijgt voor de werkzaamheden zelf. Als de kostenvergoeding meer is dan € 150,- per maand of € 1.500,- per jaar (bedragen 2008), is het verstandig dat uw vrijwilligersorganisatie de uitbetaalde bedragen meldt aan de Belastingdienst. Dit kan met het formulier 'Opgaaf van uitbetaalde bedragen aan een derde'. Zo kan uw organisatie problemen met de Belastingdienst over uw vergoeding voorkomen.

Vergoeding niet meer dan € 150,- per maand en € 1.500,- per jaar
Het kan zijn dat u als vrijwilliger meer ontvangt dan een vergoeding voor de werkelijke kosten. U krijgt bijvoorbeeld een hogere vergoeding of ook een vergoeding voor de werkzaamheden zelf. Als de totale vergoeding niet meer bedraagt dan € 4,50 per uur, € 150,- per maand en ook niet meer bedraagt dan € 1.500,- per jaar (bedragen 2008), is de vergoeding niet belast voor de loon- of inkomstenbelasting. De organisatie waarvoor u vrijwilligerswerk doet, hoeft uw vergoeding niet door te geven aan de Belastingdienst.

Vergoeding meer dan € 150,- per maand of € 1.500,- per jaar
Het kan zijn dat u als vrijwilliger meer ontvangt dan een vergoeding voor de werkelijke kosten en ook meer dan € 4,50 per uur, € 150,- per maand of € 1.500,- per jaar (bedragen 2008). In dat geval kan de vergoeding (gedeeltelijk) belast zijn voor de loon- en inkomstenbelasting.

Geen loonbelasting

De organisatie waarvoor u het vrijwilligerswerk doet, hoeft geen loonbelasting in te houden als uw vergoeding wordt doorgegeven aan de Belastingdienst. Dit kan de organisatie doen op het formulier 'Opgaaf van uitbetaalde bedragen aan een derde'. In uw aangifte inkomstenbelasting moet u de totale vergoeding opgeven als 'opbrengsten uit overige werkzaamheden' en mag u de kosten die u heeft gemaakt, aftrekken. Daarbij moet u wel rekening houden met aftrekbeperkingen. Voor reiskosten met eigen vervoer geldt bijvoorbeeld een maximale aftrek van € 0,19 per kilometer (bedrag 2008).

Wel loonbelasting

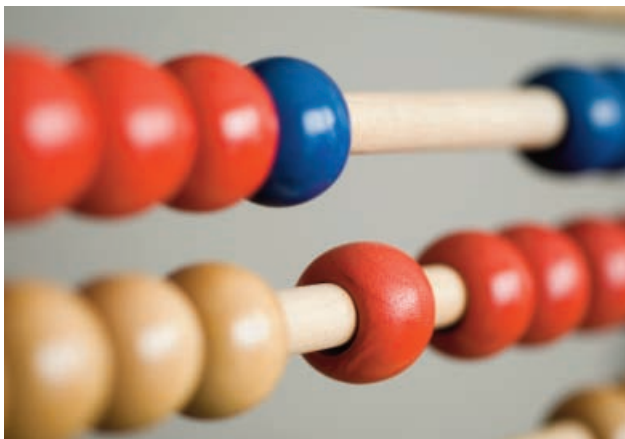
In sommige gevallen moet de organisatie waarvoor u vrijwilligerswerk doet, toch loonbelasting inhouden op uw vergoeding. En anders kunt u er ook zelf voor kiezen om loonbelasting te laten inhouden door de organisatie. Uw organisatie kan u hierover meer vertellen. Als loonbelasting wordt ingehouden, gelden voor u dezelfde regels als voor werknemers die in loondienst zijn. De organisatie kan u bijvoorbeeld onbelaste vergoedingen geven voor bijvoorbeeld reiskosten of een computer. Daarbij moet u wel rekening houden met maximale bedragen. Voor reiskosten met eigen vervoer geldt bijvoorbeeld een maximale onbelaste vergoeding van € 0,19 per kilometer (bedrag 2008). Als de organisatie loonbelasting inhoudt, krijgt u meestal een loonstrookje en een jaaropgaaf voor de inkomstenbelasting. In uw aangifte inkomstenbelasting geeft u het bedrag van de jaaropgaaf aan bij 'loon'. U kunt in de aangifte soms een vast

bedrag voor reiskosten met het openbaar vervoer aftrekken. Andere kosten zijn niet aftrekbaar.

Meer informatie

Bel de Belastingtelefoon: 0800-0543. Het is belangrijk dat u dan uw burgerservicenummer c.q. sofinummer bij de hand hebt. Dit nummer staat op uw paspoort, loonstrook en rijbewijs.

Bron: www.belastingdienst.nl/particulier/vrijwilligers/

5.3 Tegemoetkoming vervoerkosten van een vrijwilliger met een uitkering

Het algemene beleid van de rijksoverheid is dat vrijwilligersorganisaties de kosten behoren te vergoeden die vrijwilligers voor hun vrijwilligerswerk maken. De overheid geeft aan uitkeringsgerechtigden alleen een vervoerskostenvergoeding als er sprake is van vervoer naar zogenaamde sociaal-recreatieve activiteiten, ondersteuning bij de arbeidsinschakeling (bijvoorbeeld een stageplaats in een bedrijf) of het volgen van een opleiding of scholing in het kader van de verbetering van de kans op betaald werk. Vrijwilligerswerk valt niet onder deze drie genoemde criteria. De overheid geeft dus, in principe, geen vervoerskostenvergoeding aan vrijwilligers.

Bron: Brief van minister mr. A.J. de Geus van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal d.d. 28-4-2006 (Kamerstuk 30300 XV, nr. 91).

Gemeenten kunnen echter van deze algemene beleidslijn afwijken. Als een uitkeringgerechtigde vervoerkosten maakt in verband met vrijwilligerswerk en die kosten kunnen niet volledig door de vrijwilligersorganisatie worden gedekt, kan de vrijwilliger bijzondere bijstand aanvragen. Per individueel geval zal de gemeente dan de situatie beoordelen en een beslissing nemen of deze aanvraag wordt gehonoreerd. Met name de kaders waarbinnen het vrijwilligerswerk wordt gedaan en of de werkzaamheden binnen of buiten de gemeente worden verricht, zijn criteria die de gemeente in zijn afweging kan meenemen. Het advies is dan ook om per individu een aanvraag bijzondere bijstand in te dienen en/of contact op te nemen met de consulent bijstand om het vervoerskostenprobleem voor te leggen.

5.4 Vrijwillige ouderbijdrage

Sinterklaas, kerst, de avondvierdaagse, schoolreisjes, sportdagen en andere leuke activiteiten en uitjes kosten geld. Scholen, ouderraden en ouderverenigingen krijgen hiervoor geen geld van de overheid, want ze horen niet bij het formele onderwijsprogramma. Het geld moet dus ergens anders vandaan komen. Vandaar dat aan ouders een financiële bijdrage wordt gevraagd. Deze bijdrage wordt de ‘vrijwillige ouderbijdrage’ genoemd. Helaas geeft de vrijwillige ouderbijdrage aanleiding tot veel verwarring en misvattingen onder ouders. Die misvattingen hebben (voornamelijk) drie oorzaken:

1. Ouders denken ten onrechte dat de leuke activiteiten als sinterklaas en het schoolreisje bij het normale onderwijsprogramma horen en dat de school daarvoor geld krijgt van de overheid. Ze zien de vrijwillige ouderbijdrage daarom niet als een noodzakelijke voorwaarde om een feest of activiteit te kunnen organiseren, maar als extra geld om de leuke activiteiten wat luxer uit te kunnen voeren. In hun beleving is het dan aan hen om te bepalen of zij aan die luxere uitvoering willen meewerken. Dat is wat zij abusievelijk onder ‘vrijwillig’ verstaan. Maar de vrijwillige ouderbijdrage heeft (als het goed is) niets te maken met luxe, het is geen extra geld, maar noodzakelijk geld om de leuke activiteiten überhaupt te kunnen financieren. De vrijwilligheid van de vrijwillige ouderbijdrage ligt daarom besloten in de vraag of u uw kind wel of niet wilt laten meedoen met het schoolreisje, sinterklaas, etc. Hieraan meedoen is namelijk niet verplicht. Het is immers geen onderwijs. Maar wie er

vrijwillig voor kiest om zijn kind mee te laten doen, wordt ook geacht te betalen.

Het is net als met een groep vrienden naar het café gaan. Als u hiertoe door uw vrienden wordt uitgenodigd, is het uw eigen vrijwillige keuze om wel of niet mee te gaan. Gaat u mee, dan wordt er aan het einde van de gezellige avond, als de rekening op tafel komt, echter wel van uw verwacht dat u geld in de gezamenlijke pot doet. Het gaat dan niet aan om tegen uw vrienden te zeggen: ‘Ik hoef niet mee te betalen, want jullie hebben mij uitgenodigd en ik ben hier dus vrijwillig’. Uw vrienden zullen dit vanzelfsprekend niet accepteren.

2. Een andere bron van verwarring wordt veroorzaakt doordat de vrijwillige ouderbijdrage op twee manieren kan worden geïnd, namelijk door de school en door de ouderraad of oudervereniging. Beide manieren zijn sterk verschillend met betrekking tot de manier waarop ouders worden benaderd en wie er de belangrijke beslissingen neemt. Hieronder lichten we ze nader toe:

Manier 1: de school int de vrijwillige ouderbijdrage

In dat geval gelden de voorschriften uit de Wet op het primair onderwijs en de Wet medezeggenschap op scholen. De school moet de ouders jaarlijks een overeenkomst voorleggen. In die overeenkomst dient te staan welke activiteiten met de vrijwillige ouderbijdrage worden betaald en wat elk van die activiteiten afzonderlijk kost. Ouders moeten vervolgens kunnen aangeven aan welke activiteiten hun kind meedoet. Voor ouders die niet kunnen betalen, moet de school een reductie- en kwijtscheld-

dingsregeling hebben. De oudergeleding van de medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht met betrekking tot de hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage. Ouders zijn niet verplicht om de overeenkomst te ondertekenen. Niet ondertekenen kan echter wel tot gevolg hebben dat uw kind wordt uitgesloten van deelname aan de betreffende activiteiten.

Manier 2: de ouderraad of oudervereniging int de vrijwillige ouderbijdrage

Veel scholen hebben geen zin in 'gedoe' en innen daarom (formeel) helemaal geen vrijwillige ouderbijdrage. Op die scholen is het de ouderraad of oudervereniging die aan ouders geld vraagt voor de leuke extraatjes voor de kinderen. De ouderraad of oudervereniging beheert het geld en draagt hiervoor ook de volledige verantwoordelijkheid. Op bijna al deze scholen is het zo dat het organiseren van de leuke extraatjes de hoofdtaak is van de ouderraad of oudervereniging. Ouders worden daarom lid van de vereniging en betalen contributie, die vaak met 'vrijwillige ouderbijdrage' wordt aangeduid. Lid worden van een vereniging is vrijwillig, maar wie lid wordt, moet wel de contributie betalen, net als bij de voetbal- of tennisvereniging.

Een ouderraad of oudervereniging valt niet onder de onderwijswetgeving, maar onder het verenigingsrecht. Volgens dit recht bepaalt de algemene ledenvergadering de hoogte en de besteding van de contributie. Ouders die hierover niet tevreden zijn, moeten dat dus in de algemene ledenvergadering kenbaar maken. Een reductie- en kwijtscheldingsregeling voor leden die niet kunnen betalen, is formeel niet verplicht, maar wel sociaal en daarmee een moreel appèl aan iedere ouderraad of oudervereniging van een katholieke school.

3. Scholen en ouderraden communiceren niet altijd even duidelijk over de vrijwillige ouderbijdrage. Ouders klagen vaak over een gebrek aan transparantie waaraan de vrijwillige ouderbijdrage precies wordt besteed. Verder constateert de NKO met

enige regelmaat dat er kennelijk scholen zijn die de verleiding niet kunnen weerstaan om oneigenlijk gebruik van de vrijwillige ouderbijdrage te maken. Ze laten dan ouders, via de vrijwillige ouderbijdrage, betalen voor zaken die feitelijk tot het onderwijs of tot de normale taken van de school behoren en waarvoor ze al geld krijgen van de overheid. Voorbeelden hiervan zijn: proefwerkpapier, de mediatheek, de schoolgids en gekopieerd lesmateriaal.

Communicatie

Het is dus van groot belang dat scholen en ouderraden in hun communicatie met ouders duidelijk maken welke manier op hun school wordt gevolgd zodat ouders weten hoe de gang van zaken is en bij wie zij moeten zijn als zij eventueel vragen en opmerkingen hebben.

6. Potpourri 5010-vragen

Aansprakelijkheid OR-leden

Als secretaresse van een ouderraad vraag ik mij af wie de financiële verantwoordelijkheid draagt. Zijn wij als OR-leden hoofdelijk aansprakelijk?

Dat hangt van de wijze af waarop de ouderraad is georganiseerd. Als jullie ouderraad een oudervereniging is met een volledige rechtsbevoegdheid (ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en bij notariële akte opgericht) dan zijn de bestuursleden van de oudervereniging niet hoofdelijk aansprakelijk. De vereniging is namelijk zelf een rechtspersoon.

Als er sprake is van een oudervereniging met een beperkte rechtsbevoegdheid (alleen ingeschreven bij de KvK) dan zijn de bestuursleden hoofdelijk aansprakelijk naast de oudervereniging. Dat houdt in dat bij schulden en vorderingen eerst de vereniging wordt aangesproken en als dat niet voldoende is om de schulden te vereffenen, ook de bestuursleden.

Is er helemaal niets geregeld (geen inschrijving bij de KvK), dan is de ouderraad een informele vereniging zonder rechtsbevoegdheid. De bestuursleden zijn dan hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele schulden of vorderingen.

Een informele vereniging kan ook geen eigen bankrekening hebben omdat zo'n vereniging geen rechtspersoon is. Het geld van de vereniging staat dan formeel op naam van de penningmeester. In geval van overlijden of lange afwezigheid kan dat

dus complicaties geven omdat dan niemand meer bij het geld kan. Bij overlijden van de penningmeester worden zijn erfgenamen zelfs formeel de rechthebbenden van het geld. Ook voor de penningmeester zelf kan het vervelend uitpakken, want de belastingdienst telt het geld bij zijn vermogen op. Er valt dus heel wat te zeggen voor het omschakelen naar een oudervereniging als jullie dat nog niet hebben gedaan. Meer kun je hierover lezen in onze brochure: *Heeft uw school al een oudervereniging?*. Informatie over deze brochure vindt u op www.nko.nl (vervolgens 'winkel' en dan 'brochures').

Belastingaangifte vrijwilligerwerk?

Ik ben overblijfouder en krijg voor mijn werkzaamheden een bescheiden vergoeding. Moet ik die vergoeding bij de belastingdienst opgeven?

Vrijwillige overblijfkrachten hoeven de inkomsten die zij voor het overblijven ontvangen niet aan de belastingdienst op te geven als zij voldoen aan de regels van de vrijwilligersvergoeding, komen ze daarboven, dan krijgen ze te maken met de belastingdienst. Dat geldt overigens ook voor de uitbetalende instantie (de school). Die kan als werkgever worden aangemerkt. Hoe de regelingen precies in elkaar zitten, kunt u nalezzen op de [website van de belastingdienst](#).

Aantal MR-leden

Uit hoeveel leden moet de MR van een school bestaan?

sinds 1 januari 2007 geldt de Wet medezeggenschap op scholen (Wms). Volgens artikel 3 van deze wet moet een MR minimaal uit vier personen bestaan. Verder geldt als eis dat er in het basis-onderwijs evenveel ouders als personeelsleden in de MR zitting moeten hebben. Bij een MR van vier personen bestaat de oudergeleding van de MR dus uit twee personen en de personeelsgeleding ook. In het voorgezet onderwijs wordt ook de helft van het aantal MR-zetels door personeelsleden bezet, de overige helft wordt verdeeld onder leerlingen en ouders.

De Wms stelt geen maximum aan het aantal MR-zetels. Als de school meer MR-leden wil aanstellen, dan mag dat. Wel moet het aantal leden van de MR in het medezeggenschapsreglement van de MR (zie artikel 24, lid 1, onder a van de Wms) worden vastgelegd.

Schoolreisje

Als OR hebben wij een verschil van mening met het team over de begeleiding tijdens het schoolreisje. Groep 6 en 7 gaat dit jaar naar een druk bezocht pretpark en het team stelt voor om één begeleider per tien kinderen mee laten gaan. Maar wij één begeleider op tien kinderen te weinig. Tot hoever kunnen wij gaan om ons standpunt erdoor te krijgen?

Er bestaan voor de begeleiding van kinderen geen officiële richtlijnen. De Stichting Consument en Veiligheid geeft echter het volgende advies:

‘Eén ouder op maximaal vier jonge kinderen, bij risicovolle activiteiten, of situaties waarin het moeilijk is om overzicht te houden. Bij wat oudere kinderen, of minder gevaarlijke activiteiten, of meer overzicht, volstaat een verhouding van één ouder op tien kinderen’.

Deze vuistregel biedt in jullie geval echter geen duidelijk uitsluit. Daarom doen wij de volgende suggestie: kunnen jullie

als ouderraad een aantal (extra) ouders werven dat mee wil helpen met de begeleiding? Deze extra hulp kunnen jullie dan aan het team aanbieden. Jullie laten dan ook aan het team zien dat jullie geen spelbrekers willen zijn, maar juist positief willen bijdragen aan het realiseren van het schoolreisje.

Mochten jullie er echter niet uitkomen, dan raden wij jullie aan om naar je directeur te stappen. Veiligheid gaat namelijk voor alles en jullie hebben als ouders het recht om je kind niet met het schoolreisje mee te laten gaan als jullie er niet van overtuigd zijn dat het veilig is. (Jullie mogen je kinderen dan niet thuishouden, want het is een schooldag, maar jullie kinderen horen dan op school een alternatief programma te krijgen). Kortom, het team kan jullie niet zomaar overrulen.

Verkeersbrigadiers

Graag willen wij een vraag stellen over de verkeersbrigadiers. Sinds jaren verzorgen leerlingen het veilig oversteken van de schoolkinderen van onze basisschool. Nu wil de school ermee gaan stoppen. Ze zegt dat de kinderen die brigadiers zich niet 'veilig' voelen omdat de weggebruikers steeds vaker niet willen stoppen. Ook vindt men dat het niet tot de taak van school is om te zorgen voor een veilige oversteek. Men wil geen uren beschikbaar stellen van de leerkrachten om bij de brigadiers te gaan staan. Kunt u ons adviseren hoe dit probleem kan worden opgelost?

Formeel heeft de school geen verantwoordelijkheid aangaande de verkeerssituatie rondom de school. Ook begrijpen wij dat de school bang is voor de inzet van leerlingen als verkeersbrigadier. Vooral omdat dit kennelijk door de weggebruikers niet (meer) wordt geaccepteerd. Een ongeluk zit dan in een klein hoekje.

Hoe dit op te lossen? Hoewel de school in deze formeel geen plicht heeft, heeft de school wel een morele verplichting om er alles aan te doen om veilige routes rondom de school te bevorderen. Van de school mag daarom worden verwacht dat zij hierover contact heeft met de gemeente en met de wijkagent. Is dat bij jullie ook zo? Krijgen jullie daarover wel eens terugkoppeling van de school? Wellicht valt er iets te bereiken met stoplichten of verkeersdrempels of 30 Km-zones. Als het college van B&W hier niet aan wil, zou de school, gesteund door de ouders van de oudervereniging, naar de gemeenteraad kunnen stappen. Uiteindelijk is de gemeenteraad de baas in een gemeente en er zijn vast wel raadsleden die met jullie meevoelen.

Ook van ouders mag iets worden verwacht. Zo kunnen ouders de rol van de verkeersbrigadiers overnemen. Het optreden van volwassen verkeersouders zal door weggebruikers zeker serieuzer worden genomen dan dat van kinderen.

Verder raad ik jullie aan om eens contact op te nemen met het steunpunt verkeersouders van Veilig Verkeer Nederland: www.veiligverkeernederland.nl, tel: 035-5248800.

Deze organisatie heeft veel deskundigheid met betrekking tot het mobiliseren van gemeenten, scholen en ouders als het gaat om veilige routes van en naar school.

Wat doet een ouderraadslid?

Ik ben een actieve ouder in de ouderraad. Nu ik dit een poosje doe, vraag ik me eigenlijk iets af. Wat is nu eigenlijk de taak van iemand in de ouderraad?

Er is geen wettelijk vastgelegde taak voor de ouderraad. Op veel scholen fungeert de ouderraad als activiteitencommissie, maar ook als klankbord voor de ouders, de school en de (ouders in de) medezeggenschapsraad. De ouderraad is een instituut waar ouders met hun problemen naar toe kunnen (de OR kent immers de ingangen waar deze problemen het beste kunnen 'landen'), waar de directeur en het onderwijzend personeel kunnen informeren wat er onder de ouders leeft en waar medezeggenschapsraadsleden kunnen sparren over vraagstukken die in de MR voorliggen. Als NKO pleiten we daarom ook voor een nauwe band tussen de OR en de oudergeleding van de MR.

Lid van de MR én OR

Mag je als ouder tegelijk lid zijn van de MR en van de ouderraad.

Daartegen bestaan geen wettelijke bezwaren. In bepaalde opzichten kan het zelfs handig zijn omdat er zo een directe band ontstaat tussen de MR en de OR en informatie en ideeën dus snel kunnen worden uitgewisseld. Niettemin zou men zich ook op het standpunt kunnen stellen dat er wellicht belangenverstrengeling kan ontstaan die liever vermeden moet worden. In dat geval kunnen de MR en de OR aangeven te streven naar een taak- en functieverdeling over zoveel mogelijk verschillende betrokkenen. Ze kunnen echter niet tegenhouden dat iemand zich voor de MR en OR kandidaatstelt.

voor ouders
over onderwijs

08005010 IS BEREIKBAAR OP SCHOOLDAGEN
TUSSEN TIEN EN DRIE UUR OF GA NAAR WWW.50TIEN.NL

08005010

Dé vraagbaak voor ouders
met schoolgaande kinderen

Bel gratis voor informatie en advies
0800-5010, toets 1 en dan 2 (mobiele
bellers: 0900-5010123, € 0,45 per
gesprek plus de kosten voor mobiel
bellen).

Of stel je vraag via www.50tien.nl

NEDERLANDSE
KATHOLIEKE vereniging van
OUDERS

© NKO, uitgave april 2009

Redactieadres
Postbus 97805, 2509 GE Den Haag

Bezoekadres
Stadhouderslaan 9, Den Haag
Tel. 070-3282882
Fax 070-3248923
E-mail: nko@nko.nl
Internet: www.nko.nl

Redactie
Nico Poppen (coördinatie)
Victorine Meuwissen, Arie van Rooijen,
Martin van Rooyen, Dorine Wiersma

Fotografie
Hans van der Woerd, e.a.

Vormgeving
Hans van der Woerd BNO